

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-szörös petty sor egyszer 20 f.,
minden következőnél 16 filler.
Nyitási sora 40 filler.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KLADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, május 19.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: Az összeférhetetlenek kopogtatnak.
- Méray-Horváth új jelöltai.
- Bérkeesi és automobil.
- A juniusi esküdtek.
- Elcsesélt leleségek.
- Lövöldöző végrehajtó.
- Méregkeverő leleség.
- A Dreyfus-pör revíziója.
- A kínaiak Budapesten.
- A főispán első kinevezése.
- József főherceg fia nagybeteg.
- Apponyi Albert a harmadik egyetemről.
- Andrássy Aradmegyéhez.
- A munkáspártoló egyesület megalakulása.
- Nygyenruhás betörés.
- Tárca: Börtönben. Irta: Skitalez Petrov Stepan.
- Csarnok: A művész. Irta: Peterdi Sándor.

Az összeférhetetlenek kopogtatnak.

Arad, május 18

A mikor egy családban vétség történik a hitvesi hűség ellen, amelyet azonban a házaspár sokkal jelentéktelenebb oknak tartanak, hogy sem miatta az eddigi együttélést és példás szeretetet megszakítsák: a legjobb módszer, amint az tudvalévő, hogy ki kell dobni a lakásból a divánt, a mely a megbocsátott véteknek tudója s emlékeztetője. A házaspár pedig megegyeznek abban, hogy mindennek a diván volt az oka.

Ilyen diván, a legújabb politikai életben: az emlékező-tehetség. A diván a

tudója a programok iránt való hűtlenségnek; s a diván a szemtanúja ama kikapósságoknak, amelyeket ugyanazok követnek el, akik azelőtt a legocsmányabb bűnnek tekintették azokat. Ki kellene tehát küszöbölni az ócska divánt, az emlékező tehetséget. Miért árulja el, hogy a múltban a családi állás elleni kihágás volt, amit most a tisztogatás jelszava alatt követnek el?

És dobjátok ki a divánt, — jön az összeférhetetlenség, hogy a hatalmat meghódítsa s a hatalmon levő koalícióval első légyottját váltsa. Onzó egy kokott ez az összeférhetetlenség. Csak ahhoz tud hű lenni, aki erős és gazdag. A ki tönkrement, letört, azzal nem áll szóba. Elvégre ő nem tehet arról. O jól szeret élni és áttört selyemharisnyát viselni. Ezt pedig csak a nagy urak tehetik.

Valamikor volt már a hatalmon levők szeretője az összeférhetetlenség. A protekció, a kijárási csókjait váltotta vele, amelyekkel a hatalmon levők törvény szerint való hitvesét, az igazságot rövidítette meg. Egyszer azután megsokalták ezt. Törvényt csináltak, amely elzárta a hatalomhoz vezető titkos bejáratot az összeférhetetlenség elől. S mikor újak jöttek a hatalomra: az összeférhetetlenség, az állástalan szerető, kacérkodni kezd azzal: nyisd ki azt a kis hátsóajtót. S az új hatalmasban meg van a hajlandóság; mért ne tenné?

A gyáriparosok kopogtatnak a koalí-

ciónál: csinálják vissza az összeférhetetlenségi törvényt. Azt mondják, az összeférhetetlenségi törvény mellett ki van rekesztve a parlamentből a közgazdasági szakértelem, a gyáripar. Az igaz. De a mikor a múltban mondták ezt, a koalícióbeliek ezt vetették ellene: „hol áll az megírva, hogy a közgazdasági szakértelemet a képviselőházban ép azon gyárak igazgató képviselőjék, amelyek az államnak liferálnak?”

Ma azonban ugyanazok, akik az összeférhetetlenség ellen leghatalmasabban dörogtek, méltányolják a gyáriparosok fájó panaszait s hajlandóságot mutatnak az összeférhetetlenségi törvény megsemmisítésére. És ezt nem is egészen a gyárak és vállalatok érdekéből teszik. A gyáraknak és vállalatoknak ugyanis politikusokra van szükségük. Nem azért, mintha a gyárak és vállalatok politizálnának; hanem, mert e politikusok a kormánytól és egyéb intéző köröknél bejáratosak s ki tudják eszközölni, amire szükségük van. De ebből az is kitetszik, hogy a többször tisztelt gyáraknak és vállalatoknak olyan politikusokra van szükségük, akik a kormány előtt jók és kedvesek. Ha tehát eddig a régi rezsim politikusait kötötték magukhoz: most az új nap mellékboldogóit fogják az igazgatóságokba választani. De akkor ezeknek le kellene mondani a politikai szereplésről, — a mint le kellett mondani a régi rezsim embereinek is, ha az igazgatósági helyüket meg akarták tartani.

Börtönben.

Irta: Skitalez Petrov Stepan.

Verőfényes tavaszi nap. A derűsen kék égboltozaton fehér hóbuckákhoz hasonló fellegecskék vonulnak tova. A kristálykupola alatt madárkák csicseregnek, vidáman röpdöcsnek a fecskék, galambok és darvak keringenek a levegőben és szárnyait lengetve, büszkén röpdöl a pintyöke, melynek hangja hárfahurok zengéseként hangzik a messzeségben.

Ezt látjuk tömlőcünk falai mögül a mindenségben. A börtönépület hosszukás, fehérre mázolt négyszög, melynek négy szögletén ugyanannyi torony, közepén pedig a kápolna tornya emelkedik. E széles párkányzatú, lőrészekkel ellátott tornyok s az épület alagut-szerű, tömör vaskapui, melyek örökösen zárva vannak, sötét középkori várépítésre emlékeztetnek.

Az előcsarnok egyik sarkában, a belső kapu mellett, egy hatalmas kockakő félméter hosszúságban levált a falról és ez a kő Bykov felügyelő kedvenc ülőhelye. Itt üldögél a rend őre órahosszot. Izmos rövid törzse kissé meg-görbült, arca nyájas és elmélázó. Rendszerint galambjait eteti s kenyérmorzsákat dobál nekik. A szuronyos puská, melyre kulcs-csomóját kötötte, békésen nyugszik vállán s turbékoló, csipegető galambsereg tipegő körül. Bykov imádja galambjait, s életének eszménye, hogy ő is jól lakott és elégedetten turbékoló lehessen, mint a tipegő állatok. Zömök alakja, egész lényé csöndes elégedettség és nyugalom hatását kelti. Bykov semmi sem csodálkozik, semmiben sem kételkedik s azt véli, hogy minden, a mi van, jól és helyesen van így.

sen, mint a tipegő állatok. Zömök alakja, egész lényé csöndes elégedettség és nyugalom hatását kelti. Bykov semmi sem csodálkozik, semmiben sem kételkedik s azt véli, hogy minden, a mi van, jól és helyesen van így.

Az udvaron foglyok járnak kelnek. Szürkésfehér inget, ugyanolyan nadrágot és nagy durva cipőt viselnek. Javarészt vidám, fürge legénykék csak a kényszermunkára ítéltek komorok és szótlanok. Sajátságos járásuk van, szétterpesztett lábakkal bandukolnak a falak mentén és lárcaik csörgése, mely estig nem némul el, úgy hangzik, mint a madárcsicseregés. Tragikus és félelmetes látvány e sötét, megláncolt emberek csoportozata, féloldalt leborotvált koponyáikkal.

A börtön többi akói — a kik nincsenek megláncolva és kiskorukak — vígan sütkéreznek a napfényben. Sokan hintáznak, mások a napos pázsiton heverésznek és kártyáznak. Bykov kockakövének tőszomszédságában kártyázó társaság alakult. Egészséges, izmos fickók, kettő közülük meg is van láncolva. Törökösen, keresztbe vetett lábakkal ülnek az udvar kövezetén és két csoportra oszolva játszanak. Az egyik csoport rézpénzben játszik, a másik egy könyvért, melyet négy részre szakítottak. Bykov, miután megetette galambjait, felkel kockakövére és a játszadozókhöz lép!

- János fucsk lett! — szólit az egyik.
- Én Mátéra teszek!
- A négyesre?
- Igen, a négyesre.

— Rajta, kezdjük el.
— Uram, teremtom! — fohászodott Bykov.
— Hisz ez az evangélium könyve. Hát ezt ki emeli el?

— Ejko! — szólit valaki szórakozottan.
Ejko, egy gyanus külsejű rab, vörös pofaszakállu és villogó szemű, épen kijátszott:
— Mi közöd hozzá, hogy miben kártyázunk? — kérdezte dacosan.

— A szent könyvvel bűn nyereszkesdni. Hát te nem vagy igazhitű orosz? Furcsa neved van Ejko!

— Angol vagyok! szólit Ejko és flegmatikusan simogatta szakállát.

Bykov pedig bosszusan rázta fejét:
— Az ideger kereskedő tegnap szentkönyveket osztott ki közöttetek, s ma elkártyáztátok a könyvet.

— Ne zavard játékunkat, komisz baka — csufolódtak a rabok. Bykov azonban buzgón lapozgat kurta kövér ujjával az egyik könyvben és halkán olvassa:

— „A kinek két kabátja van, az egyiket adja meztelen társának. A ki kövel dobál, dob vissza kenyérrrel”. Ez aztán a bölcs mondás, így kell cselekedni midnyájunknak, — szólit diadalmasan.

— Ostoba fickó — dörmögi Ejko. — Ezt nem a magunkfajta emberre szabták. Mi nem adhatjuk másnak kabátunkat, hisz a mi kabátunk is az államé. S nem dobálhatunk kenyérrrel, mert megbilincselik karunkat.

De a koalíciónak fájna, ha ezeket a derék fiukat elveszítene, — viszont a derék fiuknak fájna, ha az igazgatósági állásokat nem fogadhatnák el, ami egyetlen kárpótlás lehetne a lefoglalt képviselői napidijakért. Ezért van, amennyiben a tájékozatlanok nem tudnák, szükség a képviselőházban az igazgatósági tagok által képviselt közgazdasági szakértelemre, s ezért kell az összeférhetetlenségi törvénynek pusztulnia.

Lehet, hogy a képet kissé torzítottuk. Lehet, hogy az összeférhetetlenségi törvény tényleg elzárja az oly gyárosok, ipari szakférjak elől a törvényhozást, a kiknek a parlament nagy hasznát venné, a nélkül, hogy ők bárminő immoralitást követnének el. De ha ők bejönnek, velük utat találnak azok a kullancsok is, a kik pusztán azért válnak közgazdasági szakférjakká, mert az ez idő szerint való kormány kedvencei.

Hát jó, engedjék be őket. De a mikor ugyanazok, a kik sürgetésére a szabadelvű párt a szabadelvű párti inkompatibilisek kirekesztésére megcsinálta az összeférhetetlenségi paragrafust, — a mikor ugyanazok a maguk meglevő és leendő inkompatibilistái behozására a paragrafust meg akarják semmisíteni: akkor hiba történik a tiszta erkölcs és a következetesség körül.

A hibán csak egy módon lehet segíteni. Ki kell dobni a divánt, — az összeférhetetlenségi törvény helyett új törvényt kell alkotni, a mely meghagyja a népnek, hogy mire nem szabad emlékeznie. +

Méray-Horváth új jóslatai.

(Egy politikai röpíratból.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 18

Méray-Horváth Károly a múlt esztendőben mintegy jóslatképpen előre jelezte a magyar politika mai alakulását. Akkor kijelentette, hogy jóslata szerint kór ítéletet. Ha nem válik be, elismeri, hogy számárságot csinált. Méray-

Horváth politikai prognosztikája eddig szinte megdöbbentően bevált. Az ő tudományos politikai módszerét ez után lehetetlen figyelmen kívül hagyni, főképp amikor a fejlemények részleteinek megjelölésénél, a békékötés körül is olyan tökéletes részt vett. Természetes, hogy általános, nagy érdeklődés fogadja most új politikai brosürját. „48 pusztulása és az új függetlenségi párt” a címe ennek a füzetnek.

Elmélete sikerének ismertetésével kezdődik ez a brosúra, azután áttér az új „preparátumok” és az egész „biológiai kép” elkészítésére. Az 1867 ik kiegyezés óta egy új kulturproduktív réteg került a régi arisztokratikus struktúra, a régi magyar kuruc világ fölé. Ezzel szemben a mai parlament még a régi idők maradványa. Az új réteg erősödött, közte és a központi szerv között egyre nagyobb lett az ellentét és ez ellentétekből keletkeztek az államélet organikus zavarai. A modern réteg megkezdte az ostromot, hogy alakuljon át a központi szerv is a modern rétegnek megfelelő orgánummá. Ennek a törekvésnek első áldozata a halvanhét A hatvanhét kiküszöbölése, az első feladat, már meg is történt.

„Itt állunk — mondja Méray-Horváth — az óriásilag megnövekedett 48-as párt előtt. Örömujjongás van a pártpolitikában és észre sem veszik, hogy pedig ami most következik, az csak folytatása ugyanazon kiküszöbölési folyamatnak, amely a 48-at úgy megnövelte és hogy ugyanúgy kiküszöbölődik most ki tovább a 48, mint előbb a 67.

Hogy így megnövekedett most a 48-as párt, erőiben így megduzzadt: ez csak egy akut organikus tünet. Mindössze arra a célra történt, hogy a 67 kitalarodjék a központi szervből. De nyomban, haladék nélkül, hogy bármi központi szervi működéshez jusson a 48-as függetlenségi párt: meg kell indúlnia és rohamosan lefolytania az ő kiküszöbölésének is. Amely pillanatban akuttá válik a kormánynak valamely 67-es természetű cselekvése, bármi legyen az, bárminő mozzanata a „67-es közös ügyes” politikának; azonnal be kell következnie a végső lökésnek, amely a 67-et végleg kiszorítja. Azaz *küszöbön álló a kisebbszereű krízis, a kabátvált-*

ság, amely a 67-es alapon álló minisztereket kiküszöbölje.” De amely pillanatban ez bekövetkezik, nyomban akuttá válik az is, hogy 67 helyébe 1848 jusson, ami ellen pedig a lehető legfokozottabb mérvben reagál az egész modern keletkezési élet, amelynek minden kiküszöbölő tendenciája ellen irányulna az, ha csak ideig óráig is megfészkelné magát egy tiszta 48-as kormány.”

Ebben a pártban, folytatja azután, két sajátosan összekeveredett áramlat küzd. A régi kurucvilág maradványaiból táplálkozó és a modern demokrácia felé hajló. Ez ellentétes áramlatok miatt bomlásnak kell következnie. Leválik az ósdi rész és az új függetlenségi párt a modern Magyarország követelményeihez alakul. A hatvanhételőtti rétegek, törekvések konzervatív alapon próbálnak újra életre kelni. A mi lecsuszamlik a mai 48-as függetlenségi pártból: a néppártba, vagy a néppárt mellé fog csuszamlani. És talán új színeket kap a néppárt, a radikális nemzeti pártiakat, 1848-as allűrökkel, szólamokkal, jelszavakkal.

Ezekben adja elő a helyzetet Méray-Horváth, majd áttér a legközelebbi jövő megállapítására. „Előrelátható, hogy ez országgyűlésen megegyezés hevesen fellobog a 48-as, alkotmányharcos kuruc láng. Ha a 67-es miniszterek nem fejtetik ki ellentállást a távozásuk tekintetében, akkor a 48-as függetlenségi párt hevesebb kiküszöbölési izgalma elmarad és a 48-as függetlenségi párt nyomban abba a helyzetbe kerül, hogy el kell foglalnia a 67-ektől elhagyott göcöt, aminek az elérésére történt tulajdonképpen minden izgalom. Ekkor pedig, nyomban, már nem a 48-as természetű izgalom fokozódása következik, hanem ellenkezőleg megkezdődik az elmaradhatatlan alkalmazkodási folyamat annak az elfoglalható helynek a betöltésére. Mentől kedvezőbbben folynak le ezek a folyamatok, annál enyhébben megy végbe a legkritikusabb dolog: a korona 67-es reakciójának megszüntetése az új fordulat, az új függetlenségi párt iránt. Ez a legnagyobb személyi politikai feladat manapság. Ezt idején előkészíteni, ezt idejére készen találhatni, ezt zavarok, nyugtalanságok lecsendesítésével simán bekapcsolni a nemzet testébe: ehhez kell ma a providenciális ál-

A rabok egymásra pislogtak és nevettek. Bykov is mosolygott:

— No te aighanem megérdemelted büntetésedet. Nem teljesítetted kötelességedet. Morogtál, elégedetlen voltál . . .

— Ne papolj öreg. Hát te annyira meg vagy elégedve sorsoddal?

— Meg biz én!

— Lám, lám! És gyerekeidnek és unokáidnak nem lesz jobb sorsuk. Valamennyi Bykov felügyelő és lakáj lesz . . . És ez az igazság?

— Igenis, ez az igazság! — szolt Bykov fegyverére támaszkodva.

— Ostoba fickó! — szolt Ejko és megvető pillantásával sujtja Bykovot.

— Haszontalan, szemtelen fráter vagy! — válaszol Bykov türelmesen. — Szemtelen és lusta. Az asztalos mesterséget pompásan megtanultad, gyönyörűen faragcsalsz, székeket fonsz, de csak akkor dolgozol, ha muszáj.

— Nem dolgozom — kiáltja Ejko dacosan. — Inkább éhezem.

S szemel kárörvendően villogtak, mintha meg akarná tréfálni a világot, hogy ő, a kitűnő asztalos és esztorgályos nem akar dolgozni.

— Hol szolgáltál, Bykov?

— Romnyban.

— Másutt nem voltál? Odesszában?

— Nem voltam.

— Gyönyörű város, pompás kikötés! A tenger zug és ezernyi nép sűrű-forog a tengerparton. — A rab arcán mosoly suhant át, azután így folytató:

— Hát Moszkvában voltál? Nem? Az is

szép város, főképp Sokolniki . . . Pétervárott sem jártál? Tifliszben sem. De Astrachanban bizonyonyal . . . Ott sem? Hol voltál tulajdonképpen?

— Sehol sem — szolt Bykov szégyenlősen. — De te, ugy látom, messze földet bejártál?

— Az egész világot bebarangoltam. Áthajóztam a Bajkál-tavon s átúsztam a Tatáröblön. Valamennyi börtönben megfordultam és minden tudományban jártam valahol. Hja az atyuska börtöneiben sok mindent lehet tanulni.

Ezután ravasz mosolylyal oldalba bökte Bykovot s így folytatta:

— Te azonban nem tudod, hogy mi az élet. Haszontalan dolog veled bibelődni. Halljuk inkább jeles költőket. Rajta fűzfapoétánki egy ifju rabot hívtak így társai. Idétlen, hatalmas medvetemetű gyerekmber, a kinek félnék tekintetű, nagy kék szemel voltak. Eleinte szabadkozott egy kissé, aztán reszelős bus hangján szavalni kezdett:

Miattad hordom én rabláncomat,
Sulyos bilincset, rabbillincset,
Mely gyöttri, tépi testem, lelkemet,
S melynek nyomán szivedből vér fakad.
O miért ütél el börtönömbe,
A hel gyötörnek és kacagnak
Gonosz pribékek, börtönőreink.
Van egy közöttük, vérszopó szelindek . . .

— Helyes, helyes, vérszopó szelindek! — ordíták a rabok.

Gonoszság köpködés minden szava,
Sötét lelkében nincsen szánalom.

— Gazember! dühöngtek a többi társai a kik az improvizált költemény utolsó sorában felismerték legszigorubb börtönőrüket. — Kajánabb, mint az erdő fenevadja.

— No ennek megadta — szolt Bykov, a kinek tetszett a dal. — De te azért bántod, mert ő csukott börtönödbe.

— Bánja is ez a börtönét. — nevettek a rabok. — Fűtül a börtönre és reátok.

— Kikeriki! Valaha hangosan kukorékol és olyan hiven utánozta a kakaskukorékolást, hogy a szomszédban megszólaltak a kakasok. Valamelyik rab volt. Fakanalat tartott a kezében, azzal verte a taktust, s rekedt, de máskülönbben szép férfihangon vig cigányonótát dalolt. Legott két cigány termett a játékosok között, bodroshaju, fekete cigányok, s táncot lejtettek, miközben a rab fakanalával castagnett-szerű nótát vert és szörnyű lármát csapott.

— Daloljunk! — kiáltá.

Társai vigan helyeselték, mire a börtön fehér falai mögött megharsan a rabok kórusa.

A hatalmas vaskapuba vágott kisebb ajtócskán katonák masíroztak a börtönépületbe. Revolver van övükben, kard lóg oldalukon. A szomszédos udvarba mennek és közbe-közbe toprongyoz, gyűlevész népséggel térnek vissza. Deportáltakkal, a kiket most fognak eszkortálni. Parasztviseletű sihederek haladnak a szuronyos katonák sorfala között, fegyencruhás rabok, öreg anyókák, gyermekek, s a rongyos, ágrólszakadt népség között, egy kényesermunkára ítelt nemes disztíngvált alakja. Roskadózó léptekkel haladnak e szerencsétlen emberek s a rabok busan, részvételteljesen néznek utánuk . . .

lamférfit s ez a mai miniszterelnök történelmi jelentőségű kivatása.

Az egész folyamaton egy igen nagy nyomás érvényesül. Ugyanis le kell folynia, ugyszólván záros határidő alatt. Le kell folynia a választójogi harc alatt. A bécsi kapcsolat, a korona felől is igen nagy nyomás érvényesül, hogy ez az egész folyamat az alatt lefolyjon, míg [az új választójog az új választásokat hozza. Ha ennek az egész lefolyt folyamatnak az lett volna az iránya, célja, hogy a koronát kűszöbölje ki, a koronától szakítsa el az országot, ugy ez bekövetkezhetnék. Azonban ez az iránya, célja, ilyen törekvésű keletkezése az egész mély válságnak fel nem ismörhető sehol sem. Így ezen most folyó események nem azok, amelyek a Habsburg-dinasztiával való kapcsolatot szét akarnák tépni.

Igy minden kényszerűség fenforog, hogy a hatalmas és nemzetünk élete elé egy új korszakot nyitó válság záros határidő alatt lefolyjon. Lefolynia, le kell. A politikusok egyéni gyarlóságai csak késleltethetik azt a záros határidőt: az általános választójog létrejöttét. De minden késleltetés egy-egy leghevesebb izgalommal jár, amelynek rontó hatásait az ország viseli el. Minden politikus, aki késlelteti a folyamatok normális lefolyását: rontást mivel az országon.

Az ország azon gazdasági, vagyonosodási, munka- és kulturerejét, amelynél fogva ma egy ország erős vagy gyenge — mert hisz többé nem apáink vitézi kardjának forogásában van az erő — soha sincs nagyobb okunk minden sorvasztástól kimélni és óvni, mint most. A most folyó belső átalakulásunkon túl, csak ott kezdődnek meg ránk nézve az igazán nagy, történelmi, világtörténelmi idők. Ausztria veszedelmében, amelyhez oly organikus kapocs fűz bennünket a korona révén, Magyarországnak minden kifejtendő erejére szüksége lesz: amely erő pedig a mai Európában csak a gazdagság, a népek vagyonsága, munka termelőképessége és a kulturája. Semmi más, csak ez! Elő kell készülnünk, minden erőnkkel, arra az időre, a kűszöbön álló időre, itt az ideje. Aki az ország erejét, a mai időkben, céltalanul pocékolja: az gazember!

Bérekocsi és automobil.

(Aradi bérekocsisok pannaexai.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 18.

Az aradi bérekocsisok már régóta erős akcióit indítottak, hogy nem valami rózsás helyzetükön lehetőleg javítsanak. A mozgalom, amelyel alig érték el pozitív eredményt, jobbra még csúrájában van s most újabb veszély fenyegeti a bérekocsisok anyagi helyzetét: szaporítani akarják a bérekocsikat, holott a meglevők is alighogy meg tudnak élni. A sérelmes dolog ügyében a *Bérekocsitulajdonosok Ipartársulata* ma az Ipartestület házában rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen körülbelül nyolcvan bérekocsitulajdonos jelent meg. A közgyűlésről az alábbi tudósítást közöljük:

A közgyűlésen, amelyen *Szeberényi Gyula* elnökölt, előadták, hogy egyesek kérvényt nyújtottak be Aradváros törvényhatósági bizottságához a bérekocsi számának szaporítása tárgyában. Erre vonatkozólag a kereskedelmi- és iparkamara is úgy nyilatkozott, hogy a bérekocsikat szaporítani kell.

Ez a kérvény természetesen sérti a bérekocsitulajdonosok érdekét, amelyeknek megvédését a rendkívüli közgyűlés hosszas vita tárgyává tette. A kérdéshez *Jankovics György*, *Sealay Arnold dr.* és *Tenczinger Károly* szóltak hozzá. Végül határozatilag kimondották, hogy kérvényt nyújtanak be Aradváros törvényhatósági bizottságához, amelyben kifejtik, hogy Aradon hatvan egyfogatu és harminc kétfogatu bérekocsi van; ez a kilencven kocsi pedig teljes mértékben kielégíti a közönség igényeit.

Elmondják azután a kérvényben, hogy a bérekocsitulajdonosok oly rossz viszonyok közt élnek, hogy napi kenyerüket is alig tudják megszerezni s ha a viszonyok nem változnak, valamennyien koldusbotra jutnak; akkor pedig megszűnnek adóalanyok lenni. Ezek az alapokon végül arra kéri a törvényhatósági bizottságot, hogy a bérekocsi számának felemeléséhez ne járuljon hozzá.

A rendkívüli közgyűlés tárgysorozatának második pontja az automobil kérdése volt. Minthogy a bérekocsitulajdonosok Ipartársulata

az automobil-omnibusz behozatalával érdekeit szintén veszélyeztetve látja, elhatározta a közgyűlés, hogy abban az időben, amikor a város törvényhatósági bizottsága az automobilomnibuszok tárgyában végérvényesen fog határozni, esetleg *kérvényezés útján* fogják azt meggátolni.

A juniusi esküdtek.

(Kisrészlet a törvényszéken.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 18.

Az aradi törvényszéken ma sorsolták ki a harmadik esküdtszéki ciklus esküdteit. A ciklus juniusi első napjaiban kezdődik. Már most is egy pár ügy várja az elintézését. A ciklus megkezdéséig az ügyek száma alighanem huszra fog felszaporodni, szomorú bizonyossággal az aradmegei közállapotoknak. Az esküdtek névsorát alább közöljük:

Rendes esküdtek:

Schlésinger Farkas fakereskedő,
Simon Jenő dr. ügyvéd,
Raucher Adolf lisztkereskedő,
Bitterer András szijgyártó,
Radó Károly dr. ügyvéd,
Cz. ráky Alajos szabó,
Fodor Zsigmond építész,
Kende Arthur igazgató,
Deutsch Izsó dr. ügyvéd,
Kende Tivadar dr. ügyvéd,
Papp Vazul ügyvéd,
Törökfalvi Mór gyárvezető,
Maffey Géza háztulajdonos,
Goldschmidt Miksa terménykereskedő,
Tanner Lajos igazgató,
Guttman Henrik divatkereskedő,
Böhm Géza vállalkozó,
Róth Zsigmond papirkereskedő,
Králitz Lajos dr. ügyvéd,
Vincze Miklós ügyvéd,
Dengl Lajos háztulajdonos,
Wellisch Ferenc háztulajdonos,
Laubner József biztosítási titkár,
Mandl Vilmos dr. ügyvéd,
Weisz Lajos magántisztviselő,
Prodanovics Döme háztulajdonos,
Weisz András kereskedő.

Pótesküdték:

Prágai Imre,
Springer János,

Majd ismét megnyílik az ajtó és egy herkulosi természetű, fekete szakáju paraszt lép be, vörös parasztingben, hosszuszaru csizmában cserkeszkucsmával fején. Sötét pillantását a börtön udvarára veti, azután megszólal:

— Isten hozott „börtön anyánk”!

Két szuronyos katona vezet el és egy heklis rendőrtisztviselő lépked mögötte. A rabok, Ejko kivételével üdvözlik a tisztviselőt, a ki parancsokat osztogat s a másik udvarba megy. A vörösingés Sámson türelmetlenül jár-kelek a kapu mellett. Bykov és társai kíváncsian nézik, de csak messziről és illő tisztelettel.

A tisztviselő a börtönfelügyelővel tér vissza, egy idősebb tisztos férfival, a ki az őriáshoz lép és halkán mond neki valamit.

— Mit? Szer—dán — ordítja az óriás.

— Azt akarjátok, hogy a pünkösdt börtönben töltsen. Azért sem! Nem akarom, nem akarom! Inkább mindnyájatokat agyonverlek s bezuzom a saját koponyámat!

A felügyelő a kapuhoz lopózik s bezárja a kis vasajtót.

— Hát azért biztattál és hizelegtél! — jatekzott az óriás. Ide csaltatok s most nem akartok kiengedni! No, megállj, gazember! Engem mindenütt ismernek, egész Oroszországban. A nagyherceg is ismer, a szent szinódus elnöke is. A moszkvai börtön abakából kiemelttem a vasrácsot és megszöktem. És nem történt semmi bajom, sőt utiköltséget adtak.

Hatalmas öklével megdöngötte a vaskaput s bömbölve kiáltá:

— Nyissátok ki!

A rabok ijedten rebbentek egy csoportba s az öröknek is inukba szállt a bátorságuk.

— Judások, véredek, pokol fajzatja! — ordítja a vörösingés Herkules. — Nyissátok ki, ha mondom! Ha öt perc múlva nem nyitjátok ki, az öklömmel verem be. Miféle törvény parancsolja, hogy a magamtól becsületet embert, azért, mert nincsen utelvele, börtönből-börtönbe cipeljék. Gazemberek, törvényszegők! A szent ünnepekre is be akartak csukni. De én nem akarom, inkább mindenkit agyonverek!

Néhány pillanatig veszteg maradt, azután öklével bezuzta az üvegablakot.

— Hej, csak valami nagyon súlyos szerzőm volna a kezemben! — szolt s ekkor Bykov kockakövére esett pillantása. Feltépte a négy mázsás követ, meglóbálta a levegőben, azután a kapu felé iramodott és ellődította a hatalmas gránitot. A kö nagy robajjal suhant a vasajtóra és a földre. Az örök el akarták cipelni, de az óriás rátette a lábát.

— Takarodjatok! — ordítja. — Én Sámson utóda vagyok. Halál fia, a ki hozzám nyúl.

Ekkor kinyílt az ajtó és egy magasrangu egyenruhás hivatalnok lépett az udvarra. Az óriás villámgyors szökéssel kibujt a résen. Fél-század katona rohant utána, s a külső vaskapunál utól is érték a vörösingés Herkulest, amint bikavállal nekikémaszkodott a vas-kolosszusnak, s mint a bős vad farkaszemet nézett üldözőivel.

— Az Uristen földöntuli erővel ajándékozott meg — mondá csöndesen. — Ha akarnám,

elpusztíthatnák mindnyájatokat, de nem akarom! Megadom magamat!

A katonák rárohantak, megkötözték kezét, lábát és elcipelték. A rabok pedig szomorúan néztek a megkötözött óriásra s egyikük hal-ken így szolt: „Ime a vértanu, testvéreim!”

Gyönyörű, telihoidas éjszaka volt. A rabok már celláikba tértek és rácsos ablakaikon kihallatszott a szép tavaszi éjszakába bubánatos daluk.

Bykov kockakövére üldögél s hűbe hóba a a torony egyik rácsos ablakára pislan, a hol a vörösingés Sámson van lezárva. Bykov hallaja lánc csörömpölését és szitkozódását!

— Gazember! Krisztustagadó! Összeuzom börtönötöket, lerombolom falaitokat, mert pünkösdt szent ünnepebe merészeltek csukni. Sátánok, Judások!

Es egyszerre csak rémülten látta Bykov, hogy a toronyablak vasrácsa inog s a vakolat lehámlik a falról.

— Jézusom! — rebegi.

A vörösingés óriás pedig üvöltve kiáltja: — Nesztek, nektek adom. A rácsokat, meg a bilincset.

Es a rácsokat és a bilincsek kiröppülnek az ablakon Bykov lábához.

— Mindent összeuzok — harsog a toronyból. — Az egész házat romba döntöm. — Ó Uram, teremtem! — Miért adtál ekkora erőt, hogy egész életemet börtönben töltsen?

A néma éjben senki sem válaszolt kérdésére.

Czerman József,
Tansch József,
Kanabé Lajos,
Marossy Géza,
Papp András,
Gruber István,
Grimm A. József,
Steiner Jakab.

A tárgyalások elnöke, mint rendesen,
Köller János, helyet es elnök Bittó István lesz.

A Dreyfuss-pör revíziója.

(Újabb botrányok előtt.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 18

A rennesi haditörvényszék annak idején tudvalevőleg tíz évi börtönrre ítélte Dreyfust, akinek azonban a köztársaság elnöke akkor nyomban megkegyelmezett. Dreyfus azonban ártatlansága tudatában pörének revízióját követelte, amint az akkor még nagy befolyással bíró reakcionáriusok megakadályozták. Az utóbbi években a reakció teljesen letört Franciaországban és a mostani választások hatalmas radikális többséget juttattak a hatalomra.

Clemenceau, Dreyfussnak egyik legbürgőbb védelmezője, aki azóta belügyminiszter lett, újabban kieszközölte, hogy a pör revíziója felvételére és a semmitűszék hosszas vizsgálat után május tízenyolcadikára tűzte ki a pör tárgyalását.

A semmitűszék ma délben kezdte tárgyalni az ügyet, amelynek csak az eleferálása is több napot fog igénybe venni.

A „Soir“ című párisi lap jelenti, hogy az új tárgyalása folyamán szenzációs leleplezések várhatók. A beszerzett adatok bizonyítják, hogy a rennesi haditörvényszék a vezérkar által hamisított okmányok alapján ítélte el Dreyfust.

A hamisításban a legmagasabb katonai méltóságok vannak kompromittálva, köztük két hadügyminiszter is.

A régi jezsuita vezérkar, mint a Soir írja, óriási pénzüsszégeket költött a hamis okmányok beszerzésére.

Párisi jogászörökben biztosra veszik, hogy a semmitűszék Dreyfuss ügyét nem fogja új haditörvényszék elé utasítani, hanem a rennesi haditörvényszék ítéletét meg fogja semmisíteni és Dreyfust teljesen fel fogja menteni. A párisi főállamügyész már kijelentette, hogy az azonnali felmentést fogja indítványozni.

Elcserélt feleségek.

(Az erkölcs nevében!)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 18.

Hogy Amerika mértőföldekkel jár előttünk minden dologban, az olyan tény, amit minden iskolásgyerek tud. De hogy a technika mai fejlettsége már olyan fokon áll, hogy valaki elcserélhesse a feleségét is, ezt igazán nem is sejtettük. Pedig így áll a dolog, amint arról az alábbiak is tanuságot tesznek. A kitűnő eszme valószínűleg csakhamar meg fogja hódítani a vén Európát is s a válópörök száma rögtön a minimumra redukálódik. A férjek egyszerűen elcserélik k. feleségeiket és a dolog rendben lesz.

A szemérmes amerikai közvélemény tudvalevőleg elítélte, bojkottálta, sőt üldözőbe vette Gorkijt, amiért a vele utazó nő feleségének jelentette be. Pedig az amerikaiak éppen nem hívatottak ily erkölcsi felhaborodásra, mert az ő soraikban sokkal, de sokkal különb dolgok történnek Gorkijénál, aki végre is abba a „bünbe“ esett, amit a társadalom nyilvánosan

szemforzattással elítél, de titokban maga is követ és gyakorol.

Az amerikai erkölcsökre élénk világot vet a következő eset, melyet St. Louisból jelentenek. Egy Jackman nevű ottani lakos elcserélte negyvenegy éves feleségét, a kivel hat gyermeke volt, Mosly farmer 21 éves feleségével, akinek birtoka az Illinois állambeli Pana mellett fekszik. Az eszme a gazdag farmeré volt, ki vonzalommal viseltetett Jackmanné iránt és szeretete ennek a gyermekeik. Códálatosképpen a terv — a feleségek kicserélése — tetszett a két asszonynak is, mire a két férj közegyző előtt szerződést kötött az asszonyok kicseréléséről.

Jackmanné ugyanis igen szerette a falusi életet és a városban kellett laknia, ellenben Mosly felesége, aki városi nő volt, utálta a farmon való magányos életet, ahová pedig férje révén kötve volt. Ezért a két asszony szívesen beleegyezett, hogy vágyaikat a kicserélés folytán elérhessék s mindegyik oda kerüljön, ahol legjobban szeretett volna lakni. A legérdekesebb a dologban, hogy Jackman szolgálja volt Mosly farmernek, aki fiatal felesége mellé még tekintélyes pénzt is adott egykori szolgájának, hogy minél kellemesebbé töltsse a mézesneteket.

Érdekességek Barabás Béla körül.

(Az alelnökség. — Kormánypárt, nem kormánypárt — A zászlóvívó. — Elmegyünk-e a várba?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 18

Mostanság egy irányban domborodik ki valamelyest egy csoportvélemény a függetlenségi párt soraiban. Ennek az iránynak Mezőssy Béla adott érthető kifejezést s ez röviden érvényesülni törekvésnek nevezhető. A képviselőházi alelnökség betöltése volt az első kérdés, a melynek során ez a törekvés először láthatóvá lett. A párt egy része ugyanis nem törődve semmiféle „központi“ vagy vezérlő-bizottsági megállapodással, nyíltan a mellett foglalt állást, hogy a képviselőház első alelnöki tisztségére a párt egyik alelnökét, Barabás Bélát kell megválasztani.

Az U—g egyik munkatársa ma délután fölkereste Barabás Bélát, mint a kít a dolog személyileg is érdekel, hogy véleményét a kérdés felől kikérje. Ennek kapcsán persze más politikai momentumok is bele vegyültek a beszélgetés folyamába.

— Hogy a képviselőházi alelnökség betöltésének ügye — mondotta Barabás — e pillanatban mikép áll, azt nem tudom. Az én értesülésem szerint még erre nézve sem a pártok nem döntöttek, sem a minisztertanács. Hogy eleve, már a választásokat megelőzőleg megállapodtak volna, azt nem hiszem, mert ez a megállapodás csak a most lefolyt választások eredményéhez képest történhetik. Mert betartották és betarthatták volna e ezt az egyezséget, ha, vegyük fel, a párt a választások során vereséget szenved és csak ötven mandátumot kap? Nem. A függetlenségi pártnak az én felfogásom szerint minden személyi vonatkozástól, tehát az enyémtől is eltekintve, föltétlenül fenn kell tartania a képviselőház egyik alelnökségét a maga számára. Justh Gyula elnök sürűn beteg, kimélnie kell magát. Már ez a körülmény is az én álláspontom mellett szól. Már most a mi az én jelöltetésemet illeti erre az állásra vonatkozólag, tudomásom szerint erről már sok szó esett. Természetesen azonban, előbb meg kell a jelölésre és a jelöltségre nézve állapodni. A függetlenségi pártnak nem szabad enged-

nie, hogy ettől az állástól elűtessék, s úgy látom, a párt is ragaszkodik ehhez a főfogáshoz. Én különben erről az én jelöltségem kapcsán egyáltalán senkinek nem nyilatkoztam, tehát arról sem, hogy az állást nem fogadom el s az én nevem csak akkor kerül előtérbe, ha az állást tényleg a függetlenségi párt kebeléből töltik be.

A függetlenségi pátról szólva, fölemlítette a hírlapíró, hogy Eötvös Károly azt mondja, hogy most már nincs is függetlenségi párt, nincs se hatvanhetes, se negyvennyolcas párt, hanem csak kormánypárt van.

— Én — szólott közbe Barabás Béla — kormánypárt nem vagyok. Ezt a szót a politikai szótárból is ki szeretném törölni. Én függetlenségi és negyvennyolcas vagyok, a ki, hogy elveimet megvalósítsam, hatalomra kell hogy törekedjem. De ennek a hatalomra való törekvésnek ténykedésekben, cselekvésekben kell megnyilvánulnia, nem pedig mások által fölvetett, vagy kezdeményezett eszmék támogatásában. Én a törvényjavaslatokat nemcsak megszavazni, hanem csinálni is akarom, és pedig minden arra való képviselő működésének és tehetségének felhasználásával.

— A paktanos két évalatt azonban — jegyezte meg az újságíró — a kormány kötött marsrutával jövőn, csak azok a kezdeményezések történhetnek meg, amelyek a kormány megszabott programjában foglaltak. Mások nem. Így tehát olyan reformokra, amelyek a szorosán vett mostani kormányprogramban nincsenek benn, még a belügyi téren se kerülhet a sor. Így olvashatni ezt épen a kormánypárt organumaiból.

— A belügyi kérdések — szólott Barabás — a nemzeti élet fejlődésével, erősödésével kapcsolatosak. Ezek felett nem lehet napirendre térni. Népnevelés, nemzetiségi kérdés, közigazgatás, adóreform, mind-mind fellelhetők, annál inkább, mert ezekben látom az alkotmánybiztosítók legerősebb alapjait, és ezek szoros kapcsolatban vannak az általános titkos választójognak politikai értékével.

Ezzel a beszélgetés véget ért.

Barabás Béla személyével függ össze az a pikáns kis tudósítás, amely a B. N. hasábjain azzal a kérdéssel kapcsolatosan jelent meg, hogy a budai vár ormán a trónbeszéd alkalmával nem lesz fekete-sárga lobogó. A fentemlített újság a következőket írja:

A koalíciós kormánypárt felhivatalos lapja ma győzelmet trombitálnak. Az örömtől ujjongva jelentik, hogy óriási vívmány van: nem lesz fekete-sárga zászló a váren a trónbeszéd idején. A szegény kormánypártnak megint pechje van. Ez a vívmány ugyanis a Tisza Istváné. Már a legutóbbi trónbeszéd idején nem volt fekete-sárga zászló a váren. Sajnáljuk: ez nem sikerült. És ha egy-két függetlenségi lap most görcsösen hirdeti, hogy a fekete-sárga zászló elmaradásával megszűnik minden akadálya annak, hogy a függetlenségi párt a várba felmenjen, ezzel szembe kell állítani Barabás Bélának a felmenetel kérdéséről a képviselőházban 1901. október 26-án mondott beszédét. Eöben a beszédben egyebek között ezek van:

Azon párt nevében és megbírádságból amelyhez tartozni szerencsém van, egy kijelentést teszek. Mi, a függetlenségi és 48-as párt sem testületileg, sem küldöttségileg, sem egyénileg a budai királyi várakban leendő országgyűlést megnyitásra el nem megyünk és el nem mehetünk. (Élénk helyeslés.) Nincs is meg a lehetősége annak, hogy az országgyűlés, a főrendiház és a népképviselőt minden egyes tagja oda elmehessen. Nincs meg azért, mert miként a meghívóból is értesülünk, bizonyos

formaságokhoz, külsőségekhez van kötve a megjelenés lehetősége is. Ugy a főrendiházban, mint ezen a helyen a magyar nemzet társadalmának különféle elemei vannak képviselve. Itt vannak a legnagyobb urak, a nemzetnek kiváló hatalmasai s itt vannak a vidéknek egyszerű polgárai, kik a népképviselő nevében jöttek ide fel az ő egyszerű külsőségükben, ruhájukban, hogy szolgálatot tegyenek a nemzetnek. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) De mindjárt az első, legfontosabb közjogi aktusnál, a nemzeti képviselőnek egyszerű polgárai oda nem mehetnek fel, mert alakításokhoz, ruhához is van kötve a megjelenés lehetősége. T. képviselőtársaim! Mi, a magyar országgyűlésnek tagjai, nem vagyunk a magyar hiálának szolgái. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Mi a szabad, független magyar nemzetnek önrészes képviselői vagyunk.

Ezt a függetlenségi párt nevében és megbízásából mondta Barabás.

Lövöldöző végrehajtó.

(A közigazgatás egyszerűsítése.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 18

A végrehajtási eljárás legnagyobb dicsőségére alig mulik el hét Biharmegyében, hogy végrehajtások alkalmával történő véres összeütközések ne történjenek. A végrehajtók, akik voltaképpen szomorú kötelességüket teljesítik, csaknem minden alkalommal halálos veszedelemben forognak a végleg elkeseredett adóssal szemben, akinek feje alól a törvény nevében a szó legszorcsabb értelmében kénytelenek kihuzni a párnákat.

Különösen közigazgatási végrehajtások alkalmával van ez így, amikor a végrehajtó minden előzetes értesítés nélkül lép be az adóshoz és egyházi, vagy községi adótartozások fejében foglalja le a végrehajtást szenvedő ingóságait. Ilyen véres összeütközés történt néhány hónappal ezelőtt *Oláhapatiban*. Valami csekélyebb összegű községi adótartozás fejében *Erdős Lajos* községi végrehajtó foglalni akart özvegy *Szelecsán Flóra* szegény sorsu özvegy asszony lakásán. A végrehajtó belépett az özvegy asszony lakásába és az előirt szabályok szerint felmutatva a kiküldő végzést, kijelentette, hogy a községi adótartozás fejében foglalni akar.

Az öreg asszony tiltakozott a foglalás ellen s kijelentette, hogy ő már azt az adót régen kijelentette. Különben is semmiféle vagyona nincs, a szobában alig van butor, arra kérte tehát a végrehajtót, hogy ne tegye szerencsétlenné, ne foganatosítsa a végrehajtást. Természetes, hogy a végrehajtó, akinek kötelességeit a törvény szigorúan körülírja, nem teljesíthette a szegény asszony kérelmét. Felvilágosította azokról a jogokról, amelyeket a végrehajtás ellen használhat és megkezdte a foglalást. Felírta a szobában lévő butorok nagy részét és megkezdte parasztszokás szerint magasra vetett dunyhás ágynak kibontását is. Az öreg asszony látva, hogy könyörgése mit sem használ, elkeseredésében a végrehajtó elé ugrott és meg akarta akadályozni a végrehajtó szándékát. A végrehajtó védekezett, erőszakkal félretolta az asszonyt és felborította az ágyakat. Összesen tizennégy párnát lrt föl a végrehajtási jegyzőkönyvbe. Azután távozni készült.

A végsőkig kétségbeesett öregasszony erre hatalmas téglákat ragadott föl és meghajigálta a végrehajtót. Egy tégladarab a fején érte Erdőt, aki végre is kénytelen volt előrántani töltött revolverét. Lőtt és az asszony véresen rogyott össze.

A golyó a balcombját horzsolta az öreg asszonynak, aki az ijedségtől elájult. A lövés azonban csak könnyű sérülést okozott, amely nyolc napon belül teljesen begyógyult. A végrehajtó könnyű testisértés vétsége elmen tegnap került a Nagyváradi vidéki járásbírószék elé, a vádlottak padjára.

A bíróság elfogadta a vádlott védekezését és azzal az indokolással, hogy tettét jogos önvédelemből követte el, felmentette a vád és következményei alól.

A tárgyaláson megjelent a panaszosnő: Szelecsán Flóra is, s zokogva adta elő panaszát a bíróságnak, elmondva, hogy annyira kétségbe volt esve, hogy amikor párnáit is elvitték adó fejében, már azt sem tudta, mit csinál. Ilyen állapotban hajigálta meg a végrehajtót, akiről azt hitte, hogy van joga könyörgését teljesíteni.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Jer, hi a május.

Jer, hi a május fénye, lángja,
Hi a virulás, jer velem.
Ily fénybe, lángba, virulásba
Borítson bűvös szerelem.

Jer, itasulj meg velem újra
A vágyak lázas ünnepén.
Ne in'sen őszi rémek ujjá,
Mig üdvöt esdek tőled én.

Hol minden ily tüvért sóvárog,
Feledve multat és jövőt,
Aláhanyatló lepkepárok
Sorsáról az álmot ne szódd!

Szerelmünk, mint az ő szerelmük,
Mindegy: öröklét, pillanat.
Egy pillanatban hadd hihessük
Öröknek a tűnő nyarat.

Telekes Béla.

* A Magyar Könyvtár új sorozatának élén *Tóth Béla* neve áll, aki eddig csak mint műfordító szerepelt a vállalat munkatársai sorában, most pedig legszebb elbeszéléseinek néhányával mint eredeti író is gazdagítja azt. *Tóth Béla*, akinél kevés jobb ismerője van a keletnek, e füzetben csupa török tárgyú elbeszélést tesz közzé, éles szemmel megfigyelt és művésztollal megírt meséket, melyek bizonynyal legvonzóbb és legértékesebb alkotásai között foglalnak helyet. A külföldi irodalmat *Bernard Shaw* képviseli, a legújabban rendkívül nagy hírre vergődött angol drámaíró. „*Az ördög cimborája*” című nagyhatású drámája az amerikai szabadságharc izgalmas képeit a korfestés ritka erejével tárja az olvasó elé. A fordítás, *Mikes Lajos* munkája, hű és erőteljes. — Végre a régi irodalmak köréből van véve a sorozat harmadik műve: *Titus Livius* történetének az a könyve, amely Hannibal világra szóló útját az Alpeseiken át beszéli el, s amely kétségkívül egyik legszebb emléke a római történetírásnak. Az utóbbi két mű, mint kettős füzet, 60 fillérért, *Tóth Béla* könyve 30 fillérért kapható minden könyvkereskedésben, valamint a kiadócégnél: *Lampel R.* (Wodianer F. és Fial), *Andrássy-ut 21.* Teljes jegyzéket ingyen kap mindenki, aki ez iránt levelezőlapot ír.

* Női mellszobor. Ily című minapi hírünkre vonatkozólag, annak közlésére kérnek föl bennünket, hogy az aradi butortermező iparosok szövetségének szabadság-téri kirakatában látható bájos női mellszobor, mely *Albert Andor* műve, nem *Ottovay Károly*, hanem *Ottovay József* halmagyecsuai állami mérnök nejét ábrázolja.

A munkáspártoló egyesület megalakulása.

(Átkelő az aratósztrájkok ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, május 18.

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület kebelében alakult mezőgazdasági munkáspártoló egyesület e hó 18-án tartotta alakuló gyűlését.

A gyűlést *Vásárhelyi Józsi* igazgató elnök a következő tartalmas beszéddel nyitotta meg:

Igen tisztelt Uraim!

A küzdelem, mely bizonyára már az első szerves lényeknél megkezdődött a mindennapi szükségletért, az évezredekkel növekedett, s ma napról-napra nehezebbé válik s mind élesebben tör elő. Az érdek ellentét a mezőgazdaságban a legnagyobb a munkás s munkaadó között, így természetes, hogy az összeütközés is itt áll elő leghamarabb.

Az elégtelenség az utóbbi években mind gyakrabban lép fel, s oly arányokat öltött, miszerint egyes vidékeken a munkaadók minden évben az élet betakarítása előtt a munka gyors s csendes lefolyása felett egy kínos bizonytalanságban vannak. E körülmények indították gazdasági egyesületünket arra, hogy ezen szociális kérdéseket ismételve tanulmányozza, s javaslatot tegyen, melynek segítségével a mozgalom okait orvosolja, s azáltal annak tovább terjedését megakadályozza, s segítő kezét a munkásoknak nyújtva, kiragadja őket azon izgatók kezéből, akik a bizonytalan politikai helyzetet kihasználva, teljes erővel iparkodtak munkásainkat ellenünk lázítani, nem törődve azzal a nyomorral, mely ezáltal azokra vár, csupán saját önző, s kapzsi céljalk elérése lebegvén szemök előtt, mely nekik a nyugalmas életet biztosítja.

A megalakult munkásegyletek azonban működésük körébe vették, hogy csak azon az áron szabad munkába állani, amint azt ők meghatározzák, aki nekik nem engedelmessé válik, azokat a munkából kiverik. Ily körülmények között, Uraim, azt tartom, hogy a munkaadóknak is össze kell állni, s szövetkezve, a munkásoknak meg kell mutatni, hogy legjobbak akaró nekik a munkaadók. Tulkapásalk ellen védekezni kell, de nem megtorló intézkedésekkel, hanem azáltal, hogy orvosolni iparkodunk azokat az okokat, melyek őket tőlünk elsodorják.

Ezen az alapon állva állítottuk össze azon alapszabály tervezetet, melyet az uraknak megküldöttünk. Legfontosabb része alapszabályainknak az egyesület teendői része, melyet röviden ekképen foglalhatók össze, megtenni mindent a munkásért, amivel jólétét előmozdithatjuk. Hogy ezt megtehessek, figyelemmel kell kísérnünk munkásaink egész életét.

Foglalkozni kell tehát a munkások nevelésével, a korcsmákkal, a katonaköteles legények házasságával, a munkások adójával, a téli keresetforrásokkal, a fogyasztási cikkek jó és olcsó beszerzésével, jogi dolgok tanításával és tanácsal, az uszorával, a munkaközvetítéssel. Az egyesület működésébe tartozik még a béke közvetítése, a szerződéseknél mindkét részről való betartásának szigorú ellenőrzése s több számos tenni és orvosolni való.

A jelenlevők ezután egyhangulag kimondták, hogy a munkásvédő egyesületet meg kell alakítani.

Keller Iván ügyvezető titkár ismertette az alapszabályokat. Az előadó javaslatára az értekezlet elhatározta, hogy egy átiratot küld az összes megyei gazdasági egyesületekhez, felhívva arra, hogy alakítsák meg szintén a mezőgazdasági munkás védőegyesület, melynek végcélja egy Budapesten felállítandó központi egyesület lenne, a honnét a vidéki egyesületek el lennének látva pártolandó tagjalk részére olvasmányokkal s mely központ a vidéki egyesületekkel folytonos összeköttetést tartana fent és támogatná azokat.

Ezután megkezdődtek az aláírások. Beiratkoztak rendes tagokul: *Vásárhelyi Józsi*, *Friebeisz Miklós*, *Habereger György*, *Purgly László*, *Verzár Márton*, *Gutzjáh Mihály*, *Urbán Péter*, *Kintzig János*, *Vajda Zsigmond*, *Vörös Henrik* főbirtokosok és kilátásba helyezte *József főherceg* öfensége kisjénői uradalma is a rendes tagok sorába való beiratkozását. Pártoló tagokul

beiratkoztak: Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár, Heinrich Sándor takarékpénztári igazgató, Szathmáry Gyula ny. alispán, Abris János ker. akadémiail igazgató, Nagy Orbán dr. és Keiler Iván.

Az alapszabályok alapján az egyesület vetésével a Gazdasági Egyesületet bízták meg mindaddig, míg a tagok száma 25 nem lesz.

Habsburg vagy Kossuth.

Megint egy magyarfaló röpirat.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 18.

Szinte megszoktuk már, hogy minden magyar politikai válság során Bécsben, vagy a német birodalomban megjelennek pró fekete-sárga füzetecskék, vékony zennyiratok, amelyek tajtékzó dühvel terféle rosszat kiáltoznak Magyarországról, a magyar állameszméről, az ország ultjáról, jelenéről és jövőjéről. Való ténylitásokat, higgadt érvelést vagy fegyel-ezett gondolkodásra valló politikát hiába keresne bennük az ember, mert hiszen e műfajeknek nincs is más céljuk, mint a valózkodás, a hangulatosinálás a ma-
varok céljai ellen és olyan törekvés, hogy a nemzeti állam kiépítésére irányuló törekvéseket antikulturális erőszakossá-
k gyűlöletes színében tüntessék föl.

Mint fővárosi tudósítónk táviratozza, most megjelent egy ilyen röpirat. *Habsburg oder Kossuth* a címe és szerzőül *Origines* van alá-
va. Természetes, hogy mint mindig, nem az a fontosabb, vagy legérdekesebb, ami a röpi-
tban van, hanem annak megtudása, ki vagy
k állanak a röpirat mögött. Ez azonban egye-
re titok, legfőképpen a röpirat tartalmából lehet
vetkeztetéseket vonni. Ez a tartalom kissé
varos és arcátlan, de nem nélkülözi az érde-
sségeket sem. Mindjárt a bevezetésben az
bbi furcsa dolgokat mondja:

„Habsburg: ez a fogalom a Duna-medence
a Szudeta-öv népeinek egységét (?) jelenti,
gába zárja Kelet-Középerópa nagy kulturha-
mának történeti eszméjét, amely hivatva volt
van arra, hogy a nyugati államok jogát és
öcsét Cernovictói Orsováig, Drinápolyig
Szalonikilig a kisebb népek között terjessze.
Habsburg. Ugye bár gyönyörű!

Ellenben *Kossuth* — mondja a gyalázkodó
nilet — sokkal csunyább fogalom. *Kossuth*
magyar dzsentriszellemét jelenti, a magyar
ld dacos és verekedő kismemességét, amely
állisan uralkodik lefelé és hatalomra áhi-
va, vicsofgatja fogait fölfelé.

E nevetséges szellemeskedés után áttér a
rző a magyar válság ismertetésére, majd a
vetkezőket írja:

— Egyetlen éjszakán át mentették meg a
gyar alkotmányt, amelyet a börze már föl-
adott, vagyis a pártok koalíciójának vezetői
an sietősen neveztek ki miniszterekké,
y *Polónyi* Gézának magának kellett az el-
e megindított felségsértési pör beszünteté-
ellenjegyezni. A szabadelvű párt fölbomlott,
gyarország politikai életében alig van ellen-
. A fő-főklerikális *Zichy* gróf egy kabinet-
ül *Wekerlével*, a liberálisok és zsidók bál-
yával.

A röpirat ezután kifejti, hogy Magyaror-
gon a magyarok tulajdonképpen kisebbség-
vannak, nem is szólva arról, hogy a mo-
shiában semmi szerepet sem követelhetnek,
t hiszen 41 nem magyar mellett mindössze
illió vagy ha a zsidókat leszámítjuk, 6 mil-
a magyarok száma. Épen ezért vonja le a
zó azt a következtetést, hogy Magyarorszá-

létét örökkösen *fölkülről* (?) leszik kérdésessé el-
lenben Ausztriát legfőképpen kívülről. De nem
menti meg ezt a *veszendő* (?) Magyarországot a
jó isten semmiféle gyógyszerre, hívják azt akár
nemzeti demokráciának, akár általános választó-
től jognak. Különösen a választói reformban
fog *Origines* szerint csalódnai a korona, mert
— ugymond — a magyar községekben még
most is az alispán és jegyző uralkodik, a me-
gyékben a főispán és a nagybirtokos, az egye-
temen és gimnáziumon a jól fegyelmezett tanár,
a városi tanácsban a megfizetett újságíró, a
profitelős kereskedő.

Az itt közölt kivonattal nem merítettük ki
a zennyírat összes bolondgombáit, de mutatóba
elég ennyi.

A kínaiak Budapesten.

(Szerelmi kaland a vonaton.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 18

A kínai vendégek második csoportja, szám-
szerint tízenketten, akik Fiumén keresztül utaz-
tak, tegnap reggel nyolc óra ötven perckor ér-
keztek meg Budapestre. A keleti pályaudvaron
csak igen kevesen várták őket, hivatalosan pe-
dig három kereskedelemügyi miniszteriumi hi-
vatalnok jelent meg fogadtatásukra.

A kistermetű, aprólábu és kezű kínaiak
kedves mosolygással szálltak ki a kupéból és
sorra kezét fogtak mindenkivel, aki a perronon
állt. A hivatalos beszédre, formalításra nem
voltak kíváncsiak, azonnal beszélgetni kezdtek,
a különös, vékony hangjukon örömeiket fejezték
ki, hogy Budapestre jöhettek és panaszkodtak
a rossz idő miatt, amit ők oly nehezen tudnak
elszenvedni.

Az egyik közülök, egy apró, leányarcu ifju,
aki németül is ért, megismerkedett a vonaton
két gyönyörű, fiatal leánnyal. A gavallér ki-
nai röviddel az ismerkedés után valamelyik ál-
lomáson kiszállt a kocsiból és rózsákat, nagy,
szép ázáleákat vásárolt a hölgyeknek és életre-
halálra udvarolni kezdett mindakettőnek. For-
málisan megkérte a kezüket és lázasan tuda-
kozódott a viszonyaikról és a lakásukról, mert
ő nom megy el addig Budapestről, míg nem
kapja meg őket feleségül. A pályaudvaron csak-
nem sirva fakadt a derék kínai, akinek a szí-
vét elrabolta a két szép magyar leány.

A bemutatkozások után kocsira ültek a
kínaiak és hazahajtottak szállóbeli lakásukra.

A kínai vendégek ma este hat óra ötvenöt
perckor a zsolnai vonattal elutaznak Orosz-
szág felé. Délután kocsiznak a városban, meg-
nézik a királyi palotát és egyéb középületeket.

A Hungária-szálló ellegáns foyerje talán so-
hasem mutatott oly tarka képet, mint most ami-
kor a nap gyermekel közül az alkirály vezeté-
sével mintegy harmincan jelentek meg főváro-
sunkban, hogy két napig tanulmányozzák ipa-
runkat. A foyer most tele van sárgaképű,
copfos alakokkal; egy részük hosszú, lila és
kék kaftánban jár-kei, a többiek azonban kifo-
gástalan európai öltözéket viselnek. Az alkí-
rálynak van a legdíszesebb ruhája, a copja a
leghosszabb és a fogai is sokkal — feketébbek
az ópiumélvezéstől, mint a többinek. Akárki
köszönget neki, apró, fúrge léptekkel hozzá-
megy és mély hajlongással nyújtja a kezét.

Ma délután bemutatkozott a főma: darinnak
Türr István tábornok, aki pár nappal ezelőtt
érkezett haza Milánóból. De nem sokra ment
vele. Az alkirály ugyanis alig pár szót tud an-
golul, a tábornok pedig egyetlen szót sem ért
kínai nyelven.

Pompás figura Heng-sou, a szakács. Ha a

fajtájabeliek közül egyik-másik megunja az
európai kosztot, neki az a feladata, hogy kínai
étkeket főzzön, amiből egyszerűen ért. Hozott
magával néhány zsák rizst, amely a Selenga
partvidéken termett és illatos teát. Európai uta-
zását ő is tanulmányozásra használja fel. A
hány országban megfordul, mindenütt elsajátít-
ja a nemzeti étkek főzési módját. A Hungária
főszakácsa most a gulyás és a turós csusza fő-
zési titkába avatja. Ki tudja, hátha hasznát ve-
heti még?

Egyenruhás betörő.

(Egy híres szélhámós letartóztatása.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 18.

Budapesti tudósítónk táviratozza:

Az *Andrássy*-uton ma reggel lakkepős,
vzdonatuj egyenruhás buszárszázadost látott
egyik detektív. Mikor közelébe ért, jól szem-
ügyre vette. A százados elfordította róla tekin-
tetét és meggyorsította lépteit, de későn volt,
mert már a detektív fölismerte benne *Strassnov*
Ignác mátészalkai születésű hétszeresen rovott
muku ügynököt, aki összesen tízenöt esztendő
töltött már különböző fegyházakban. A rendőr
hamarosan utolérte s rávergetett a vállára. A
buszár hátrafordult s mosolyogva, nehogy fel-
tűnést keltsen, azt mondta:

— Ejnye, de szerencsétlen alak vagyok én!

Azzal vonakodás nélkül követte a rendőrt a
főkapitányságra. Az örszobában néhány csend-
őr ijedten *vigyázba* állt, mikor a százados a de-
tektívvel belépett oda. Az álbuszár intett a
kezével, lecsatolta kardját, szavarra gyújtott s
elmondta történetét.

Első bűnét 1888-ban követte el, mikor be-
tört az iparcsarnokba. Később a szombathelyi
püspököt károsította meg érzékenyen, akinél
Vértessy Géza miniszteri tanácsosként szerepelt.
Egy váci körüti kötélkereskedőtől, akinél *Incedy*
László főhadnagynak mutatta be magát, *szor*
korona értékű kötélféket vett hitelbe. Ham-
burgban és Bécsben *Szendrey* Ignác néven
követte el szélhámosságait.

Legutóbb főhadnagyi egyenruhában végig-
járta a községi jegyzőket s miniszteri biztosnak
mondva magát, lovat kért fölük, hogy a szom-
szédközségbe mehessen. A lóval aztán tovább
állott. Utolsó büntetéséből — három esztendői
fegyházbüntetést mértek rá a kötélkereskedő
kárára elkövetett csalás miatt s tavaly decem-
ber 4-én szabadult ki.

A szélhámost még a délelőtti folyamán át-
kísérték a VI. kerületi kapitányságra, ahol
megindították ellene a kihágási eljárást. Ennek
befejeztéig a toloncházban helyezték el.

Andrássy Aradmegyéhez.

(A kivándorlás ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 18.

Az utolsó években aggasztó mérvűket öi-
tött kivándorlások megakadályozására, vagy leg-
alább is csökkentésére, *Andrássy* Gyula gróf
belügyminiszter erőlyes rendeletet adott ki,
amely ma érkezett meg Aradmegyéhez. A
nagy mérvű kivándorlások oka ugyanis nemcsak
a rossz gazdasági viszonyokban keresendő, ha-
nem főleg azokban a gonosz csábításokban,
amelyekkel a hiszékeny munkásnépet meg-
környékezik. Magas percentekre dolgozó lelket-
len ügynökök, hangzatos ígéretekkel veszik rá
a népet a kivándorlásra, mitsem törődve
anyagi romlásukkal. Ezeknek az állapotoknak
elejét veendő, adta ki rendeletét a belügymi-
niszter. A rendeletet alább ismertetjük:

Az amerikaiak annak a révén, hogy azt a megfigyelést tették, hogy a Magyarországból kivándorlott emberek főleg a földbirtok megszerzésére vágyakoznak, Kanadában föld-parcellázó és telepítő-részvénytársaságot alakítottak. Ennek, a magyarországi kivándorlók vágyának az ismeretében, az a főcélja, hogy a földművelő és gazda-közönséget a Kanadába való kivándorlásra és letelepítésre csábítsa és az olcsón vásárolt nagy földterületeket nagy haszonnal adja el a hiszékeny közönségnek. Hogy ez a kizsákmányoló szövetkezet betelje a munkáját, *Winnipeg* kanadai városban *Magyar települők központi irodája* című irodát nyitott, amely a magyarországi földművelőket és gazda-közönséget, hangzatos ígéretek mellett, a kivándorlásra csábító levelekkel és nyomtatványokkal árasztja el.

Míthogy ezek a levelek, a tartalmuknál fogva, nagyon alkalmasak arra, hogy a gyönyörűbb földfogású közönséget megtévesszék, *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter, a ma érkezett leiratában fölhívja Aradmegye alispánját, intézkedjék haladéktalanul, hogy az ezektől a lelketlen ügynököktől érkező leveleket és nyomtatványokat lefoglalják és elhóbozzák. Fölhívja továbbá a miniszter a hatóságot, világosítsa föl a közönséget arról, hogy a csaló cég részéről följáratott földterület a tengerparttól több ezer kilométer távolságra fekszik, és hogy az ottani éghajlatban a tél csaknem hét hónapig tartó, zordon és nagyon hideg, úgy, hogy alig lehet valami gabonaféléket termelni. *Azok a földek tehát csaknem teljesen értéktelenek.*

A tulipánmozgalom és a Reichsrath.

(Az osztrák miniszterelnök nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 18.

A Reichsrath mai ülésén válaszolt *Hohenlohe-Schillingsfürst* herceg miniszterelnök a legutolsó ülésen benyújtott interpellációkra, amelyek az osztrák gyártmányoknak magyarországi bojkottjára vonatkoznak. A miniszterelnök válasza nem volt érdemleges, mert az ismeretes sztereotip kijelentésen kívül, hogy t. i. a kormány meg fogja védeni Ausztria érdekeit, csupán annyit mondott, hogy kérdést intézett a magyar kormányhoz, vajjon milyen álláspontot foglal el a magyarországi tulipánmozgalommal szemben? Nem kételkedünk benne, hogy a kormány más feleletet nem adhat, mint azt, hogy sem joga, sem oka egy törvényes keretben mozgó társadalmi akcióval szemben föllépni, vagy azt bármilyen korlátok közé szorítani.

Az osztrák miniszterelnök válaszáról az alábbi távirati tudósítást adjuk:

Hohenlohe herceg miniszterelnök az osztrák képviselőház mai ülésének elején szólásra emelkedett és a legutolsó ülésen elhangzott interpellációkra a következőket válaszolta:

— A tisztelt Ház május 15-iki ülésén *Licht* dr. és társai hozzám és a kereskedelmi miniszterium vezetőihez azt a kérdést intézték, vajjon milyen álláspontot szándékozik a kormány elfoglalni az osztrák áruknak magyarországi bojkottjával szemben. Ugyanezen tárgyra vonatkozik *Hofer* és társainak ugyanazon az ülésen beadott interpellációja is.

E kérdésekre azt a választ bátorkodom adni, hogy nem haboztam ezt az ügyet, melyről különben osztrák gyáriparosok is nyilatkozatot adtak, továbbá az ezen ügyre vonatkozó tényeket a magyar kormány tudomására hozni. Hivatkozással a monarchia mindkét felére nézve fennálló és a kölcsönös szabad és akadálytalan áruforgalmat kimondó jogalapra,

fölkértem a magyar kormányt, hogy tudassa velem ezen ügyben elfoglalandó álláspontját, amelytől függővé teszem a mi magunktartását.

Nem fogom elmulasztani, hogy a kérdés további folyamatáról a t. Háznak idejekorán jelentést tegyek és biztosítom a t. Háznak, hogy a kormány kereskedelmi és kereskedelmi forgalmi érdekeinket, mint minden esetben, úgy most is a legerélyesebben meg fogja védeni. (Élénk helyeslés.)

A beérkezett irományok közt van *Steiner* Ferenc keresztlény-szocialista képviselőnek és társainak, valamint *Wendel* és társainak a magyar tulipán mozgalomra vonatkozó interpellációja. *Wendel* azzal a kérdéssel fordul a kereskedelmi miniszterium vezetőjéhez, vajjon tett-e intézkedéseket a vám- és kereskedelmi szövetség sérelmének megakadályozására és gondoskodott-e róla, hogy Magyarországon lépten nyomon ne kobozhassák el az osztrák árukat alap nélkül, a magyar védjegynek lefoglalt tulipánjegy miatt.

Az ifjuság tornaversenye.

(Nyolcszáz résztvevő.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 18.

Gyönyörű látványosságban lesz holnap része az aradi sportkedvelő közönségnek. Három iskola: a gimnázium, az iskola és a tanítóképző intézet holnap tartja ugyanis közös ifjusági tornaversenyét a liceum előtti térségen. A versenyen mintegy nyolcszáz tanuló vesz részt, a kik a katonazenekar hangjai mellett fognak felvonulni.

A tornaverseny, amelynek tiszta jövedelmét a körületi tornaversenyre utazó szegény diákok segélyezésére fogják fordítani, bővelkedik érdekes számokban és előreláthatólag nagy közönséget fog a versenytérre vonzani.

A három tanítélet a tornaversenyől az alábbi tudósítást teszi közzé:

Az aradi kir. főgimnázium, állami főreáliskola és állami tanítóképző intézet tanuló ifjusága 1906. évi május hó 20-án vasárnap délután 4 órakor a liceum előtt fekvő játéktéren házi tornaversenyt rendez. A műsor a következő:

1. Felvonulás.
2. Hymnus.
3. Szabadgyakorlatok.
4. Buzogány gula.
5. A főgimnázium és főreáliskola négy alsó osztályának szertornázása (osztálytornázás.)
6. A felső osztályok és tanítóképző intézet szertornázása (csapatornázás) 26 csapatban.
7. Versenyek: a) síkfutás, b) rud- és kötélmászás és függeszkedés, c) összetett verseny (intézeti verseny) magasugrás és súlydobás távolra, intézetenként 6-6 tornász.
8. Szabad tornázás a magas nyújtón és korlátán.
9. Hymnus.
10. Elvonulás.

Belépő díj: üdöhely személyenként 60 fillér. Állóhely 20 fillér. Kedvezőtlen idő esetén a tornaünnepély a következő napon tartatik meg. A tornaverseny pont 4 órakor kezdődik. A tiszta jövedelem az országos tornaversenyre felutazó szegény tanulók költségeinek fedezésére fordítatván, a rendezőség kéri Arad város közönségét, hogy a nemes cél elősegítése érdekében az ünnepélyt tömeges látogatásával tisztelje meg.

A főispán első kinevezése.

A gáji orvosi állás.

(Érdelem és protekció.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 18.

Károlyi Gyula gróf a vármegyén tartott installációs közgyűlésen székfoglaló beszédében a következőket mondotta:

Kötelességeim közt legfőbbeknek ismerem a közigazgatási szervek kifogástalan működését ellenőrizni. A megye gazdasági és kulturális haladását úgy hivatalban, mint társadalmi uton előmozdítani. Kötelességemnek tartom a megye minden lakosának jogos kívánságát támogatni, jogos panaszának orvoslását elősegíteni.

Történt ez a kijelentés 1906. évi május hó 15-én.

A *Brück Gyula* dr. halálával és *Hecht Adolf* dr. előléptetésével megüresedett gáji hatósági orvosi állást *Károlyi Gyula* gróf főispáni jogánál fogva kinevezés útján betöltötte. A pályázók között több aradi és aradmegyei orvos is volt, valamennyi derék és szakképzett munkása a közegészségügynek, akik a jövedelmező gáji állásra annál is inkább számot tarthattak, mert hiszen aradi és megyebeli szereplésük révén méltán remélhették, hogy nem találkoznak mellőzéssel.

A gáji orvosi állás új betöltöttje a pályázók egyike, *Mészáros Gáspár*, *krassószörénymegyei*, jámi körorvos. *Mészáros Gáspár*, akinek Aradmegyével mindössze annyi összeköttetése volt eddig, hogy nőül vette *Márkus Adolf* volt aradi kereskedő nejének — ki a *Párisi Nagy Áruház* égésénél halálát lelte, — a nővérét.

Történt ez az installáció utáni napon, május hó 16-ikán.

Mészáros Gáspár 38 esztendő, r. kath., nős, családos orvos, lehet igen jó orvos. Meg is érdemelheti a kinevezést. De azért ez a kinevezés mégis sérelme nemcsak az aradmegyei pályázóknak, hanem a megye egész orvosi karának. *Károlyi Gyula* gróf elfelejtette a főispán azon kijelentését, hogy „kötelességének tartja a megye minden lakosának jogos kívánságát támogatni.” Mert nyilvánvaló, hogy jogos kívánság, ha az aradmegyei orvosok egy olyan állás betöltésénél, mely legfeljebb tízevenként egyszer üresedik meg, méltányosnak tartják, hogy egy idegen embert ne részesítsenek előnyben velük szemben. Főleg ne indokolatlanul.

Mert a kinevezés indokai természetesen ismeretlenek és ismeretlenek is maradnak. Nincs kizárva, hogy a főispán *Virchow* kvalitásait fedezte fel *Mészáros Gáspár*ban, — ezt a felfedezést azonban nem fogja elárulni. Miután azonban érdemes foglalkozni vele, hogy miért mellőzte a főispán a megye lakóinak jogos kívánságát egyelőre ebben az egy esetben: szívesen vesszük, ha ebben az irányban akármely oldalról is felvilágosítást kapunk.

A-kinevezés hírének kiszivárgása után ugyan azt a mendemonda jellegű dolgot kolportáltak a városban, hogy *Mészáros Gábor* a főispán gyóntató papjának fivére, — mi azonban nem akarjuk feltenni *Károlyi Gyula* grófról, hogy főispánságát a családi protekció jogosságának szentesi-

tésével kezdte meg. Nem akarjuk fel-
tenni, hogy Herbert-politikát folytat, olyan
politikát, amelyre Aradmegyének igazán
nincs szüksége. Majd meglátjuk, hogy mi
igaz a dologból.

A megüresedett gáji kerületi orvosi
állásra különben a következők pályáztak:
Fényes Samu dr. aradi magánorvos, Lőw
Mihály dr. borossebesi, Deák Zsigmond
dr. eleki, Villányi Izidor dr. pécskai és
Mészáros Gáspár jámi orvosok. Vagyis csu-
pán egy idegen megyébe, aki meg is
kapta az állást.

„Kötelességemnek tartom a jogos igé-
nyeket támogatni...“ Istenkém, de jó
is, hogy vannak tág fogalmak, olyan tá-
gak, mint például a „jogos igény.“ Amibe
belefér érdem és protekció egyaránt.

József főherceg fia nagybeteg.

(A sariach réme.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, május 18.

A budavári királyi palotában királyi ur
lett egy görnyedt hátú, szemüveges, ősz pro-
fesszor. A cselédség úgy lesi minden szavát,
mint a megváltót és a királyi vár termében
egy lélek sincsen, a ki meg ne hajolna az
előtt, a mit az a szürke, szerény kis emberke
kiván.

Nagy csöndben járnak az emberek a budai
várban. Az aszfaltozott, sima kövű udvaron bo-
kái álló szalmában halkán gördülnek a ko-
csik, az udvari cselédnép lábujjhegyen jár-
kel és az őrségváltásnál nem perog a dob. Csönd
van... Nagybeteg a kis főherceg.

A büszke vár elzárt kapuin besompolygott
a leselkedő vész és megragadott egy ártatlan
gyermeket, egy mosolygóképű, tizesztendősi fiucs-
kát: József Ferenc főherceget, a legmagyarabb
főherceg, József fiát.

A palota jobb szárnyán az első emeleten,
közvetlenül Augustia főhercegnő lakosztálya
mellett fekszik a kis főherceg. Az ajtó előtt
zöldtollas, aranyzsinóros palotádr jár föl és alá a
süppedő szőnyegen. A fenséges szülőknél kívül
négy ember lépheti csak át a kis főherceg lak-
osztályának küszöbét.

Az első Bóvay professzor, a kiváló gyer-
mekgyógyász. Neki hódol ebben a palotában
mindenki, az ő szavát, az ő parancsát lesi az
aggódó fenséges szülőktől kezdve le a legutolsó
komornáig mindenki. A másik egy törékeny, so-
vány leány, aki féltő szeretettel gondolja a
nagybeteg főherceget éjjel-nappal, mit se tör-
dve azzal a veszéllyel, amely törékeny testét
fenyegeti: Szegedy Gina. Egyszerű udvarhölgy,
fény és pompa nélkül való, akibe a kis főher-
ceg lelke egész melegével ragaszkodik.

A harmadik a házi orvos, lovag Kertész Pál.
Együtt virraszt ő is Szegedy Ginával és mint a
szolgálatra rendelt őr, olyan pontossággal és
lelkismeretességgel számol be naponta vezér-
nek, Bókay Árpádnak. Az utolsó egy katona,
Batthyány Béla gróf, a főherceg hadsegéde. So-
kan, nagyon sokan nem bínnék el, hogy a me-
rev, fegyelmezett katonai lélekből micsoda óriási
önfeláldozást vár ki a szeretet.

A kis főherceg nagyon szereti katonai ne-
velőjét és lázasan hanykolódva ágyán, egy pil-
lanatra sem engedi távozni közeléből a fiatal
katonát. Nem tudni, hogy mi lesz a budai vár-
ban. Szomorúság fektet a lelkekre s a gyász-
nak árnyéka sötétíti teszi az emberek homlokát.

A retteghes árnya suhan keresztül a fényes

palotán. Egy sereg ember aggódva nézi és vis-
szafajtott lélekzettel lesik, hol fejezi be utját
a pusztító kor. *Sariach*. Anyák, szülők ezrel-
küzdöttek ellene és keserves éjszakák gyötrel-
mei árán se tudták megváltani magzatjukat.
Vajjon kegyelmesebb lesz-e a fenséges szülök-
kel szemben?

Apponyi Albert a harmadik egyetemről.

(A D. M. K. E. tiszteletére.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 18.

Ismeretes az az élénk akció, melyet az or-
szág nagyobb vidéki városai a harmadik egyetem
elnyeréséért kifejtettek. Szeged, Debrecen, Kas-
sa, Pozsony és Pécs különböző jogcímek és ér-
vek kimutatásával évek óta versengenek a kö-
zel jövőben felállítandó új főiskoláért, amelynek
létesítését a politikai viszonyokon kívül főleg
az a körülmény késlelteti, hogy a közoktatás-
ügyi kormányok — számolva a városok és kör-
zetek érzékenységgel — nem tudják maguk-
kat a kérdés eldöntésére elhatározni.

Mintegy két év óta, a legfiatalabb, de
már rendkívül izmos közművelődési egyesü-
letünk, a *Dmke*, indított erőteljes mozgalmat az
íránt, hogy a harmadik egyetem az ország leg-
első és legnagyobb vidéki városában, Szegeden
állítsák föl, amely akció *Aradváros* és *Arad*
vármegye törvényhatóságai is nagy buzgalom-
mal támogatják. A *Dmke* vezetője több me-
morandum előterjesztése után ma küldöttségi-
leg kérte Apponyi Albert gróf közoktatásügyi
minisztert, hogy a nagy nemzeti szempontokra
és érdekekre való tekintettel Szegeden helye-
zék el a harmadik egyetemet. Apponyi vála-
szában nem tett ugyan határozott ígéretet, de
annylt kijelentett, hogy a különböző jogos igé-
nyek kielégítése végett szükségessé válik a
harmadik egyetem mellett egy második mű-
egyetemet is felállítani és a két főiskola közül
az egyiket az ország északi része, a másikat a
délividék fogja megkapni.

A *Dmke* tiszteletgéséről az alábbi távirati
tudósítás számol be:

A Délmagyarországi Magyar Közűvelődési
Egyesület küldöttsége ma Rónay Jenő elnök
vezetése mellett Apponyi Albert gróf közokta-
tásügyi miniszternél tisztelegett, akit arra kért,
hogy a harmadik egyetem felállítására alkalmá-
val legyen tekintettel a Délividékre, melynek
bajait nagy mértékben orvosolhatná egy maga-
sabb tanintézet elhelyezése.

Apponyi Albert gróf válaszában kijelentette,
hogy az átmeneti kormány e messze jövőbe
kibátó kérdésben ígéretet nem tehet. De —
mondotta tovább a miniszter — mennyiben ez
az átmeneti idő, akár az a körülmény, hogy
talán az itt előkészített jövőbeli kormány hiva-
tott lesz ezzel a kérdéssel foglalkozni, neki a
maga részéről nem mint kormányintézkedést,
de mint egyéni meggyőződést kell jelentenie,
hogy Magyarországnak már ez idő szerint nem-
csak egy újabb egyetemre, hanem még egy
második műegyetemre is szüksége van. A kérdésnek
ily irányban való megoldása alapján úgy az északi,
mint a déli periferiák jogos igénye kielégítést
nyerhet.

A küldöttség zajosan megénevelte a mi-
niszter választát, amely után Apponyi sokáig
beszélgetett a tisztelegőkkel, kifjezést adván
örömeinek a *Dmke* gyarapodásán és derekas-
ságán.

Méregkeverő feleség.

(Egy aradmegyei kétség szennselője.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, május 18.

Egy elkeseredett, családi életében boldogta-
lan asszony gyilkossági kísérletéről értesít ben-
nünket berzival tudósítónk. A hír szerint egyik
Aradhoz közelfekvő községben egy fiatal asz-
szony meg akarta mérgezni férjét, mivel ez
mellette régi szerelmét is boldogította. A férj-
gyilkosságról, amely csak részben sikerült, az
alábbi tudósításnak számol be:

Alig néhány hónappal ezelőtt vette nőül
Papa Medre grossi földműves Pétercz Máriaát.
Két három hélig boldogan élt az új házaspár
de a mézeshetek eltelte után a fiatal férj újból
udvarolni kezdett legénykori szeretőjének. Az
asszony elsínte hallgatóan tűrte a sérelmet, de
később, amikor Papa mind sürűbben járogatott
el vetélytársnőjéhez, szemrehányásokat tett fér-
jének és kérte, rimázkodott neki, hogy szakít-
son régi kedvesével.

Papa azonban rá se hederített feleségére,
sőt, a mikor már megunta könyörgéseit, durva
szavakkal szidalmazta és tetteleg is bántalmazta
a menyecskét. A boldogtalan asszony végre is
megunta házasesetét és elhatározta, hogy hűtlen
férjét elteszi láb alól. Sötét szándékát tegnap
akarta végrehajtani, de rajta vesztett. Férjének
ugyanis, aki korán délután ment haza, tejet
adott enni és a tejbe *szerecsikát* kevert. Alig
ivott azonban Papa két-három kortyot a mér-
gezett tejből, észrevette, hogy a tej íze nem
olyan, mint rendszeren szokott lenni s többet
azután nem ivott belőle.

Jóllehet, kevés mennyiségű méreg jutott
Papa szervezetébe, fél óra múlva rosszulét
lepte meg, görcsöket kapott és hányt, ami azt
a gyanút ébresztette fel benne, hogy a tej mér-
get tartalmazott. Azonnal értesítette a csendőr-
séget és orvosért küldött, aki megállapította a
mérgezését. Papa később elvesztette eszméletét s
még most is élet halál között lebeg.

Időközben megérkeztek a csendőrök is, a
kik vallatóra fogták az asszonyt. Hosszas fog-
gatás után beismerete, hogy férjét méreggel
akarta elpusztítani, mire bekísérték a radnai
járásbíróra.

A Ház megnyitása előtt.

Az alelnök kérdés.

(Az öszszelérhetetlenségi törvény reviziója.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 18.

A három nap múlva megnyitandó kép-
viselőház megalakulása körüli kérdések
foglalják le mostanság a politikai élet
minden mozzanatát. Imár minden ezzel
kapcsolatos kérdés tisztázva van, csupán
az alelnökség ügye körül vannak mindin-
kább élesedő ellentétek. A pártkörökben is
főként ez képezi a beszélgetés tárgyát.

Budapesti tudósítónk táviratai a kö-
vetkezők:

Wekerle Bécsben.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma
Bécsbe utazott. A miniszterelnök holnap
kihallgatásra megy a királyhoz, akinek
jelentést fog tenni az országgyűlés meg-
nyitására és munkarendjére vonatkozó
kérdésekről.

Az alelnök-kérdés.

Az alelnöki állás körül felmerült ellen-
tételtre vonatkozólag tudósítónk a legille-
tkeesebb helyre fordult felvilágosításért.

— E kérdés, elintézett kérdés — volt a válasz. A vezérőrbizottság kötelessége lesz majd megértetni az összes szövötkézett pártbeliekkel, hogy a szövötkézés külső megnyilatkozásainak formáiban minden marad a régiben. Az elnöki állásra függetlenségit, a két alelnöki állásra alkotmánypártit és néppártit választunk. A függetlenségi párt vezetőségének lesz anynyi erélye és befolyása, hogy a helyzetnek ezt a szükségességét bizonyos elégedetlennel teljesen megértesse és a pártfegyelmet meg fogja tenni a magáét.

A nyilatkozat mindenestre eléggé megvilágítja a képviselőház alelnökségének kérdését, mely ezek után semmiesetre sem lesz Érisz almája.

A budai vár zászlaja.

A keddi trónbeszédre felmegy testületileg a budai várba az egész függetlenségi párt. Felmegy pedig azért, mert ezuttal a királyi várpalotán nem leng a fekete-sárga zászló és a katonazenekar nem huzza a Gotterhaltét. Ezt állítólag *Wekerle Sándor* miniszterelnök vitta ki és tegnapelőtt bizalmasan elmondotta a függetlenségi pártban, de csak bizalmasan, mert hivatalosan a szombati értekezleten *Kossuth* Ferenc fogja azt bejelenteni. A függetlenségi pártban rendkívül jó hatást tett ez az engedékenység, mely ha tovább is így fejlődik — mint a pártnak egyik tagja mondotta — könnyen vezethet a teljes megértés politikájához.

Wekerle a Házban.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután a képviselőházban járt és ott hosszasan tárgyalt *Tóth János* háznagygyal a képviselőház egybehívásával, a Ház első ülésével és egyéb, immár elodázhatatlan kérdésekkel kapcsolatos intézkedésekről.

A parlamentből a miniszterelnök a Papnövelde-utca 6. számú házhoz hajtatott. Ebben a házban lakik *Desseffy Aurél* gróf, a főrendiház új elnöke, akinél a miniszterelnök egy órahosszat időzött, hogy megbeszélje a főrendiház első ülésének formalitásait és a két ház tagjainak elhelyezkedését a várbeli fogadáson. A főrendiház első ülésén fölolvására kerülő királyi kézirat tartalmazni fogja *Desseffy* grófnak elnökké való kinevezését is.

A pártvezérek értekezlete.

Ma délután *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszter lakásán a koalícióhoz tartozó összes pártok vezérei tanácskozássra gyűltek össze. A megjelentek megvitatták a Ház megnyitására vonatkozó kérdéseket, kijelölték a tisztikart és az egyes osztályok elnökeit és tagjait.

Szóba került az is, hogy a pártok külön értekezletei után együttes nagy értekezletet tartsanak, amelyen tárgyalás alá veszik a megoldásra váró kérdéseket.

A függetlenségi párt holnapi nagy értekezletén *Kossuth* Ferenc fog elnökölni. Allapota ma még nem tökéletesen kielégítő ugyan, de *Kossuth* mégis úgy határozott, hogy az értekezletre elmegy. Ez alkalommal bejelenti, hogy a király a parlamentet a várbeli palotában nyitja meg és hogy a királyi várakra nem tűzik ki a fekete-sárga zászlót. A párt elnöksége nyílt kérdésnek hagyja, hogy tagjai elmennek-e az országgyűlés fogadására vagy nem?

Laehne Hugó mellőzése.

A függetlenségi pártkörben ma már megállapodtak ama képviselők személyében, a kiket a Ház jegyzőül fognak megválasztani. Eredetileg *Laehne Hugó* is szerepelt a jegyzők között, de a párt tekintélyes része két okból állást foglalt a kandidálás ellen. Az egyik ok az, hogy *Laehne* nem a legtisztábban került ki egy polgári pörből, a másik pedig, hogy legutóbbi beszéde, amelyben az általános választói jog ellen beszélt, nagy rezonust keltett. Ezért elejtették *Laehne* és helyébe *Marjay Pétert* jelölték. A párt jegyzői a Házban ezek lesznek: *Szatmári Mór*, *Bedőházi János*, *Szász József*, *Hammerberg László* és *Marjay Péter*.

Gyáriparosok a képviselőházban.

A most összeülő parlamentnek, amint ismeretes, főfeladata az általános választói jog törvénybe iktatása. A gyáriparosok ezzel összefüggésben most akciót indítottak az összeférhetlenségi törvény megváltoztatása érdekében, mert ez lehetetlené teszi, hogy a gyáriparosok a képviselőházba bekerülhessenek. A gyáriparosok azzal okolják meg eljárásukat, hogy a mennyiben az általános választói jog révén munkások is bekerülhetnek az országgyűlésbe, onnan a munkások se zárassanak ki. Ebben a kérdésben ma *Batthyány* Tivadar gróf a következőképp nyilatkozott:

— Ennekem föltétlen meggyőződése, hogy a gyáriparosoknak igenis helyet kell foglalniuk a képviselőházban. Az összeférhetlenségi törvény ilyen irányu, legliberálisabb megváltoztatását határozottan helyeslem. E parlamentnek különben is az általános választói jogot egykére a parlamenti reform keretében kell megalkotnia, s így sor kerül majd az inkompatibilitás újabb meghatározására is. Ami a gyáriparosokat illeti, az a nézetem, amint hangsúlyoztam már, hogy igenis bekerüljenek az országgyűlésbe, de csakis azok, akik tényleg ex asse azok. Ezek igenis legyenek képviselő, még ha bizonyos, esetleg elkerülhetetlen relációban vannak az állammal. De azokkal szemben, akik politikai pozíciójuknál fogva netán beleülnék valamely ipari vállalat igazgatóságába, viszont a legrigorózusabban kell továbbra is eljárni.

A pártkörökből.

Az összes politikai pártkörökben ma már élénk élet volt. Így különösen a függetlenségi, ahol leginkább az alelnökség kérdése képezte a beszélgetés tárgyát. A párt tekintélyes része határozottan ragaszkodik ahhoz, hogy az egyik alelnöki állást *Barabás* Béla kapja meg. Ezek a képviselők azon az állásponton vannak, hogy a pártot mint abszolút többséget okvetlenül megilleti, legalább az egyik alelnöki állás. A holnapi értekezleten a kérdés nagy vitát fog provokálni, hacsak valamely kedvező megoldást nem találunk. Így fölmerült az a terv, hogy három alelnöki állást kell szervezni és ezt a harmadikat azután a függetlenségi párt kapja.

Az alelnökség kérdése a pártvezérek értekezletén is szóba került. *Darányi Ignác* határozottan ellenezte *Barabás* alelnökségét, mert régebbi közös párthatározat szerint a statuszkvó megmarad.

MULATSÁGOK.

(=) Iparos ifjak túlpán ünnepe. Az aradi iparos ifjak önképző egyete f. évi június hó 8-án (pünkösd vasárnap) a városligetben túl-

pán népnépzélyt rendez, melynek tiszta jövedelme az egyet önképző alapját, részben pedig az „Aradi Ipartestület rokkant alapját”, részben az Aradon felállítandó *Kossuth* szobor alapját gyarapítaná. A nemes cél elérhetése végett azon tiszteletteljes kérelemmel fordul az egyet a nagyközönséghez, hogy a tombolához szükséges tárgyakat felajánlani és szokat *Schäffer* József egyt. elnököz (*Tabajdy* Károly-utca) küldeni szíveskedjék.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Bóros Beni-kör választmánya f. hó 22-én, (kedden) délután 5 órakor, saját helyiségében (József főherceg-ut 10) ülést tart. Targysorozat: 1. Az elnöki, igazgatói és pénztárosi jelentések. 2. Tagfelvétel. 3. Megüresedett választmányi tagsági hely betöltése. 4. Indítványok.

A legfiatalabb honatya.

(Tizenkét nap.)

Arad, május 18.

A szeki kerület talán legkisebb az országban s mindössze 168 szavazója van, — ekként ha a szavazók fele ós-zeall és számszerint 85 ember kijelenti, hogy őt a török császárt akarják a parlamentbe küldeni, hát a török császár lesz a szeki képviselő. De hát a szekieknek van magukhoz való eszük és tényleg miért küldjék a török császárt a Házba, mikor akad mindig elég reflektáns

Mert mihelyst valaki nagyon akar képviselő lenni, rögtön Székre gondol, tudván azt, hogy ott mindössze 85 embert kell megnyerni, a másik 83 akár megpatlanhat dühében. Szék ekként minden választáskor érdekes. Tavaly, a mikor Szemere Miklóst milliói elenére és az ország legnagyobb bannulára megbuktatta Révai Mór és érdekes most, a mikor egy csomó jelölt közül *Rudnyánszky Sándor* bárót küldte a parlamentbe.

Es ezzel ugy látszik, Szék is jobb utra tért, mert nem azt választotta meg akinek legtöbb pénz van, hanem aki legközelebb áll szívéhez. Mert tudnivaló, hogy *Rudnyánszky Sándor* báró az erdélyi arisztokrácia egyik legkedveltebb tagja és pedig abból a kivételes fajából, mely komoly tanulmányokkal foglalkozott és amikor a felső tízezrek közül nem egy még csak az összetett mondatokhoz jutott el, *Rudnyánszky Sándor* báró már doktor juris volt.

Mikor a szekiek tanácsa összeült, felállott közöttük a legtekintélyesebb és szót ekképen:

— Tisztelt uraim! Rajtunk már sokat kacagott az ország... Hisz tudják miért. Most jövathetjük a hibákat. Válasszunk meg a kis *Rudnyánszky* bárót az különb képviselőnk lesz, mint akármelyik idecsöppent milliomos.

A gyülekezett mosolygott.

— Hova gondol, bátyámuram — szólott valaki — hiszen a *Rudnyánszky* báró még gyerek! Már ha azt a *Rudnyánszkyt* tetszik gondolni, aki közigazgatási gyakornok Csikmegyé-en...

— Azt, azt.

— Fogadjunk, hogy nincs még 24 éves!

Es a jelölt-tanács bekopogtatott *Rudnyánszky Sándor* bárónál, a hol ismét az előbbi öreg ur szólalt meg:

— Te Sándor! Megbecsülnék a familiádat azaz, hogy téged választunk meg képviselőnek. Mert derék, szorgalmas és tehetséges fiu vagy. Az olyan emberre pedig, mint te, nagy szükség leszen most a Házban.

— De bátyám uram, vágott közbe a fiatal báró.

— Hallgass, ha az öreg beszél! Szóval, elküldünk Pestre, ha ugyan meg vagy már huszonegy éves!

A kis *Rudnyánszky* báró majd elajult az örömtől. Hogy ilyen fiatalon mandátumhoz jusson, azt dehogy is merete volna remélni. Es ötöt hatott, míg elkészült a felelettel, mely helybenhagyta azt, hogy nagykoru.

— Hát lássuk a keresztlevelet.

Erre a fiatal báró előkereste keresztlevelét és átnyújtotta.

Az öreg felolvasta:

Az újszülött neve: Rudnyánszky Sándor.

Születési helye: Budapest.

Évszám: 1882.

Hó és nap: Április 17.

A bölcs székiek pedig az április 29 iki választáson meg is választották.

Választás után az öreg tekintélyes félrehívta a fiatal képviselőt és halkán a fülébe sugta:

— Képviselő ur, most pedig hamar írjal köszönőlevelet Barabásnak és Fejérvárynak.

— Fejérvárynak?

— Amiért nem tízenkét nappal előbb csinálták meg a békét. Érted?

TANÜGY.

(—) A siketnéma-iskola ügyel. Az aradi Siketnéma-iskola felügyelő bizottsága Csák Csirjék dr. minorita rendfőnök elnöklété mellett ma délután ülést tartott. Megállapították a bizottság ügyviteli és az iskola rendtartási szabályzatát s az iskola vagyonának kezelési módokat. Végül elhatározták, hogy az iskola létszámának emelése céljából a siketnéma gyermekeket legnagyobbrészt elhagyottak nyilvánítták és beadják őket a gyermekmenhelyre.

HIREK.

Az orvosok.

Arad, május 18.

A diplomás eifranymoruság dolgában nálunk, Magyarországon kötetekre menő vezércikkben és társadalmi értekezésekben igyekeztek minden oldalról hatni a közönségre, első sorban pedig a szülőkre, hogy a középiskolákból kilépő ifjakat lehetőleg tartsák távol a lateiner-pályáktól. A kutyabőrhez kötött, ugynevezett értelmi pályák tövisait ijesztően mutogatták be a társadalom jóakarói azoknak a naiv lelkeknek, akik a doktori cím hamis varázsa alól nem tudnak megszabadulni és létérdekeiket, társadalmi pozíciójukat vak hittel kizárólag a diplomára alapozva érzik rendíthetetlen biztonságban.

Pedig a diploma rózsája fölös számban termi a töviseket. S a tövisek között vajmi kevés rózsza nyílik. Sok esetben pedig a rózsaaág egyáltalán nem nyit bimbót. Hiába minden tudás, szorgalom, tehetség, a diploma rögs útja felsebzi a törtetők lábát.

A diplomával szentesített nyomorból a lateiner-pálya valamennyi mellékágának elegendő jut. De valamennyi között a szegény sorsu orvosnak kell legtöbbet küzdenie az elkecseregett kenyérharc salakjában és a kaotikus forgatagban nyitott szemmel, kinyújtott kezekkel kell törtétnie, ha a felszínen levő szerencsésekkel akar egy levegőt szivni.

Már a klinika kórágyai, a laboratóriumok asztalai között kemény megpróbáltatásoknak teszi ki a kéréllhetetlen szegénység. Tanulnia kell éjjel-nappal, óraadásokkal, nevelősködéssel nem keresheti meg a megélhetés minimumát sem. Nem tiltja ugyan senki, hogy ne bibelődjék a

vásott kölykökkel, a nomanativus cum infinitívóval, meg az ablativus absolutusszal, ám akkor idővel lehet belőle jó pedagógus, de semmi esetre sem lesz orvos. Mert az orvosi tudományok elsajátítására még a tisztes tanulóval eltöltött öt esztendő is kevés.

Ha pedig öt évi éhezés után ünnepelesen doktorra avatják a medikust, az öröm mómora után előről kezdheti a harcot a láthatatlan ellenfelek ellen. Nehány esztendeig nyomoruságos ötven forintokon kell tengődnie valamelyik vidéki kórházban s ha van elég bátorsága és ismeretsége, kiakasztja az elegans táblát: Dr. X. Y. medic. univ.; sőt, ha van elég pénze, vagy hitele, esetleg be is rendezheti a rendelő-szobát. Akkor még mindig hiányzanak a betegek, a kik a kezdő orvos számára csodálatosan valamennyien egészségesek.

De még a közepes praxisu orvosnak is nehéz, nagyon nehéz az élete. Nincs sem éjjele, sem nappala, futkosnia kell egyik betegtől a másikhoz, rázatnia kell magát a szekér szalmaülésén egy faluból a másikba, huszonöt krajcárért, vagy még annyiért sem: humanitásból. Mert még igen sokan vannak, akik azt hiszik, hogy az orvos pusztán humanizmusból is megél.

S amikor végre jövedelmezőbb álláshoz juthat az orvos, etől is elüti a — protekció. Meghirdetik a pályázatot, kidobtatnak bélyegre, utánjárásra egy csomó pénzt s a végén megkapja az állást, akinek legjobb pártfogója van. Ezt a tünetet talán most állapíthatjuk meg leghatározottabban, amikor szemünk láttára érvényesül az idegen befolyás az érdemmel szemben.

— **Uj képviselők.** Szamosujvárról táviratozzák, hogy a szamosujvári kerület mai pótválasztásán *Dániel László* pártonkívüli 167 szavattal *Pap József* függetlenségi jelölt 147 szavattal szemben képviselővé választották. Ma reggel végződött a karcagi választás is, a melyen a hivatalos függetlenségi jelölttel, *Madarász Imre* volt képviselővel szemben ugyancsak függetlenségi programmal *Abrahám Dező* dr. lépett fel. Képviselő 494 szótöbbséggel *Abrahám Dező* lett.

— **Az aradi mandátum.** Budapesten ma az a hír terjedt el, hogy *Barabás Béla* nem az Erzsébetvárosi kerületnek, hanem *Aradvárosának* mandátumát tartja meg. A hirt oly komolyan és pozitívással beszéltek, hogy a VII. kerületben már jelöltek emlegetnek a megüresedett mandátumra.

— **A sajtóiroda ujjaszervezése.** *Budapestről* táviratozzák, hogy *Abrányi Kornélnak*, a miniszterelnöki sajtóiroda főnökének kinevezését a hivatalos lap vasárnapi száma fogja közölni. A hivatalos lap egyben tartalmazni fogja mindazon személyi és tárgyi intézkedéseket, amelyek a sajtóiroda ujjaszervezése és reformálása körül szükségesnek tartottak. *Abrányi* a miniszteri osztálytanácsosi rangot kapja, titkára *Német Alfréd* miniszteri segédfogalmazó lesz. A sajtóiroda reformálása dolgában a következő intézkedések történtek: Az irodának két osztálya lesz, a külföldi és a vidéki sajtó-osztály. A külföldi osztályt *Klein Odön* min. osztálytanácsos fogja vezetni. Melléje két sajtótudós-

tót neveznek ki két budapesti német lap jelesebb munkatársa személyében.

— **Ankét a miniszteriumban a motoros ügyben.** A helyi érdekű motoros vasutaknak a városba való beeresztése ügyében újabb mozzanat merült fel. A kereskedelemügyi miniszter ugyanis a motoros vasutak minapi küldöttsége által az előbbi miniszterhez benyújtott kérvény elintézése előtt mindenképp szóbelileg kívánja a kérdést minden oldaláról tárgyalni az összes érdekeltek bevonásával. Miért is május hó 29-ére *Szterényi József* államtitkár elnöklété alatt tartandó értekezletet hívott össze a kereskedelemügyi miniszteriumba. Erre az értekezletre a miniszter tegnap hívta meg az aradi kereskedelmi és iparkamarát.

— **Gyilkos villám.** *Teschentől* táviratozzák: Tegnap délután *Teschent* közelében egy temetés alkalmával *villámcsapás tizenhárom embert megölt* és huszat többé-kevésbé súlyosan megsebesített.

— **Pless Mór új alapítása.** *Pless Mór*, az Aradi Polgári Takarékpénztár volt vezérigazgatója, a ki ez idő szerint egy budapesti kisebb pénzintézet vezetője, új intézetet alapított. A címe *Budapesti Disconto Szövetkezet*, s a célja: könyvkövetelések leszámítolása. Az intézet igazgatósági tagjai: *Mössmer József* nagykereskedő, *Guttmann Adám* nagykereskedő, *Rechnitz Odön* nagykereskedő, *Szimon István* gyarmataru-nagykereskedő és *Pless Mór*, mint vezérigazgató.

— **Kegyelem 24.000 elítéltnék.** Pétervárról távirják: A minisztertanács elhatározta, hogy az amnesztiát megadja. Az amnesztia 24.000 elítéltné terjed ki s május 19-én, a cár születése napján hirdetik ki.

— **Igazgatói kinevezés.** *Horváth Demeter* dr. az aradi román tanítóképző tanára, a turnszeverini mintaliceum igazgatójává nevezett ki.

— **Az aradi román püspök Nagyszebenben.** *Nagyszebenből* írják: Vasárnap avatták föl a görög keleti románok új székesegyházukat. A nagy ünnepségre igen sokan jöttek el Szebenbe távolabbi vidékekről is, hogy lássák a monumentális épületet és hogy tanuja legyenek a magyarországi románságra nézve kétségtelenül nagy jelentőségű eseménynek. Az újszékesegyház nem szép épület: stílusa nem tiszts, alakja esetlen, de belseje annál szebb, mert az ortodox templomok szokásos pompáját is fölülmulja. Az ünnepre Szebenbe jött *Pap János aradi* görög keleti püspök, *Hamsea Agoston* és *Mangra Vazul* arkimandrita, akik aztán a nagyszebeni érsekség több nagyragu papjával együtt segédkeztek *Mettianu János* metropolitának a fölszentelt szertartáson. Délután két óraker közebéd volt, öt óraker pedig színházi előadás a román házban, ezután meg társas összejövétel egyik hangversenyteremben. Hétfőn folytatódott az ünnepség és be is zárult. A város képe igen megélénkült s a román nép festői viseletének látására sokan összesereglettek a város egyes részlein.

— **Elfogott zsebmetsző.** *Grósz Miksa* temesvári illetőségű tizennyolc éves csavargó ma délelőtt *Zimmerman Antal* aradi kereskedő mellényzsebéből hat korona negyvennyolc fillért lopott ki. A zsebmetszőt azonban tetten érték és bevitték az ügyeletes rendőrtisztviselőhöz, aki letartóztatta és átkísértette az aradi ügyészséghez. *Grósz* legutóbb Temesvárott is követett el lopásokat és jól végzett munka után megszökött onnan. Elfogatásáról értesítették a temesvári rendőrséget.

— **Érdekes áttérés.** A zsidó hitről a keresztény hitre való áttérésekkel már csak a statisztika foglalkozik. Vannak azonban néha olyan

áttérési esetek, amelyek a nyilvánosságot is érdeklik. Ma azt az érdekes hírt jelentik, hogy *bégavári Bach Bernát* gőzmalomtulajdonos, a szegedi többszörös milliomos, akinek az ország malomiparában és gazdasági életében nem csekély szerepe van, megjelent szegedi *Lőw Immanuel dr.* főrabbinál, akinek két tanu jelenlétében bejelentette, hogy a zsidó egyház kötevéből kilép és római katolikus lesz. Az érdekes áttérés természetesen ma egész Szegeden szóbeszéd tárgya volt.

— **Kinos jelenet egy megyei közgyűlésen.** *Csikszereváról* táviratozzák: Csikmegye mai közgyűlése rendkívül izgalmas volt. A napirenden szerepelt az uz- és vörösvölgyi erdőségekre kiírt árverés ajánlatainak tárgyalása. A magánjavak igazgató-tanácsa, a legtöbbet ígérő cég ajánlatával szemben *Jassberg* és *Steinhardt* cégnek 20000 koronávkisebb ajánlatát javasolta az elfogadásra. Ez ellen felzúdult a törvényhatósági bizottság, annál is inkább, mivel a közgyűlésen bizonyítást nyert, hogy ez a cég *vesztegetési kísérleteket* tett az erdők megvétele érdekében. A tanácskozás közepette *Török Ferenc*, a csikkarcfalvai kerület függetlenségi képviselője jelentkezett szólásra és meghatottságtól remegő hangon a következő kijelentést tette:

— Tisztelt uraim, palást nincs rajtam. De lelkiismeretem nem hagy nyugodni. Ezért kijelentem, hogy *meg vagyok vesztegetve.*

Ezután tárcájából kivett 6000 koronát és a közgyűlés asztalára tette.

— *Ha a borjut ennyivel, — folytatta Török — a cimeres ökröt mennyivel vásárolták meg?*

Erre óriási zaj támadt. A bizottsági tagok ünnepelték Törököt és kimondták az árverés megsemmisítését. *Apponyi Albert* gróf táviratilag kérte az összes iratok felküldését.

— **Makótól Veszprémig.** *Veszprémből* jelentik: Veszprémmegye közgazgatási bizottságának tegnapi ülésén *Koller* alispán elnök bejelentette, hogy *Mikes Gyula* műszaki tanácsost az államépítészeti hivatal élére helyezte ezen reményben, hogy a műszaki tanácsos mindenkor alkotmányunk és törvényünk szellemében fogja hivatalát ellátni és üdvözölte őt. Mivel *Mikes nem válaszolt* az alispán kijelentésére, a bizottság egyik tagja szót kért és tekintettel arra, hogy az újsághírek szerint *Mikes* korábbi állomásán, *Makón* résztvett volna *Cseresnyés* volt főispán installációján és mint az alkotmányellenes kormány buzgó híve volt ismeretes, felszólította *Mikest*, hogy tisztázza magát. *Mikes erre kijelentette*, hogy *Cseresnyés* főispán installációján tényleg résztvett, mint kinevezett kormánytisztviselő kötelességének tartván a kormány álláspontját támogatni. — A bizottság tagjai *megütközéssel vették* *Mikes* válaszát és az áthelyezést tudató leirat felett napirendre tértek.

— **Kitüntetett aradi jogász.** Az egyetem újjáalakításának május 18-án tartott ünnepélyén a budapesti tudományegyetem tanácsa szorgalmáért jutalomdíjjal tüntette ki *Fekete László* II. éves joghallgatót, *Fekete Árpád* aradi államvasúti ellenőr fiát.

— **Pusztító tücskök.** *Szalmárról* írják, hogy az ottani szőlők, valamint a szomszéd szőlőterületeken a *tücskök és más szöcskék* annyira elszaporodtak, hogy a szőlő termését, miután hajtásukat lerágnák, *teljesen megsemmisíthetik.* Jó bizonyára pusztítólag hatna rájuk, de ottolyan száraz az időjárás. E rendkívül jelen-

séget az előző két száraz évnek tulajdonítják a szőlősgazdák, akik tehetetlenül állanak a veszedelemmel szemben.

— **Házasság akadályokkal.** Turinból írják, hogy a szomszédos Gozzano községben nagyban készült lakodalmára az ottani gyógyszerész. Az esküvő napján még valami irásokra volt szüksége s ezért biciklire ülve, Alzoba száguldott. Megszerezve az irásokat, boldogan kerekedett hazafelé az esküvőre, melynek két óra múltán kellett volna végbemennie. Utközben azonban némi „kellemetlensége” támadt. Egyszerre az országút mellett sűrűből s álarcos ember ugrott elő, megragadták a biciklit, melyről a gyógyszerész lezuhant. Ezek után pedig revolvert szegeztek mellének, felszólították, hogy azonnal adja át minden pénzét és ékszerét. A gyógyszerész ellenkezett, mire a három rabló agyafőbe verte és mikor eszméletlenül összeesett, megrabolták, elszedve tőle 1500 lírát és ékszereit. — Ezek után pedig biciklijével együtt egy árokba dobták, ők pedig elmentek. — Órák hosszáig eszméletlenül fekvő az ékszerész, akire otthon a legnagyobb türelmetlenséggel várakozott már a násznép, amelynek izgatottsága percről percre növekedett, mikor az esküvő ideje is elérkezett s a vőlegény mégsem mutatkozott. Végre estefelé véresen, összeszaggatott ruhában, a násznép legnagyobb rémületére megjött a vőlegény, elmondva a vele történeteket. Minthogy meg tudott állni a lábán, ragaszkodott, hogy megtartsák az esküvőt, ami meg is történt.

— **Az aradi közjegyzőség.** Ily cím alatt ma megjelent cikkünkben sajnálatos íráshiba folytán az álló, hogy a pályázat a *Beles János* halála folytán iratott ki. Természetes, hogy a cikkben voltaképpen nem *Beles Jánosról*, hanem *Bonts Döméről*, az elhunyt aradi közjegyzőről van szó.

— **Cirkus Aradon.** A napokban Aradra érkezik a Sport-Circus Várleté. A cirkusztársulat tagjai között több kiváló művész van, akik a külföldet is bejárták már és mindenütt nagy sikert arattak.

— **Jótekonyság.** *Kilényi Adó* ur, huszonöt éves házassági jubileuma alkalmából 5 koronát adományozott az Aradi Kereskedők Köre Erzsébet segítőalapja javára, 5 koronát pedig a pogári jótekonyság egyesületnek. Az adományokért mindkét testület elnöksége ezúton mond köszönetet.

— **Hajhullás ellen** használjon *Perolint* 1 üveg 1 kor. Vojtek és Welsznál. 112

NAPIREND.

Május 19. Szombat. Róm. kath. naptár: Ivó. — Protestáns naptár: Ivó. — Izraelita naptár: Sabbat, B. B. 5. Per. — Görög-keleti naptár (május 6.): Jób. — A nap két 4 óra 21 perckor, nyugszik 7 óra 33 perckor.

Időjárás. A központ meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Zivatarok, később hűvösebb.

Május 19. A szárnyaskereké daikör táncvigalma (Városliget.) — Az aradi mérnök- és építész-egylet kirándulása a békényi zsillip meglekintésére. — Az új-aradi ifjuság tulipán-majálisa (Martini-sörszarnok.) — Az aradmegyei kisednevelők körének közgyűlése délelőtt 9 1/2 órakor (Ségai ovoida.)

Május 19—20. Az aradi mérnök- és építész-egylet kirándulása Békénybe.

Május 20. Az aradi kir. főgymnasium, Állami főreáliskola és állami tanítóképző intézet növendékeinek tornaversenye (Lyceum előtti játéktér.) — Az aradi kerületi betegsegélyező pénztár közgyűlése délelőtt 10 órakor (Városház.) — A borossébesi ev. ref. ifjuság táncmulatsága (Ketner vendéglő.)

Május 22. A Boros Beni kör választmányi ülése délelőtt 5 órakor.

Május 23. A főreáliskola ifjuságának majálisa (Csálai erdő.)

Május 24. Az aradi turista-egyesület kirándulása a csepőkőbarianghoz.

Május 26. A kurticsi olvasó-egylet majálisa (Tulipánkert.)

Május 27. Az aradi és csanádi egyesült vasutak részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Junius 3. Az országos vöröskereszt-egylet soborsalmi fiókjának tombolával egybekötött kerti ünnepélye. (Uradalmi park.) — Az aradi iparosifjak önképzőegyletének tulipánünnepélye (Városliget.)

Junius 28. Az aradi turista-egyesület kirándulása az Aldunára.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 18.

Olyan meleg van már, mintha itt volna a nyár, pedig még egy kissé távol vagyunk tőle. Zivatar, csapadék napirenden van, de nem káros, sőt hasznos, mivel még több helyen nem ázott jól át a föld. A vetések a lehető legjobban állanak és az idei termés rekord évre enged reményt táplálni.

A gabonaüzlet állandóan ping, az árak naponta csökkennek és aratás előtt nincs is kilátás lényegesebb javulásra.

Elkelt a mai hetiplacon:

700—800 mm. buza	14.80—15.20.
200—220 mm. tengeri	18.20—18.40
Névl. jegyzés rozs	12.00—12.20.
" " árpa	13.40—13.60
" " zab	14.10—14.20.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 18.

Amerika 1 1/2 magasabb. Kínálat és vételkedv zérskelt. Rikelt 15,000 métermázsza buza csöndes, változatlan áron.

Az árak 100 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Buza októberre	15.98—16.—
Rosz októberre	13.14—13.16
Zab októberre	12.60—12.62
Tengeri májusra	13.—13.02
Tengeri júliusra	13.28—13.30
Buza májusra	15.70—15.72
Uj tengeri 1907-re	11.20—11.22

Zárlat 5 órakor:

Buza októberre	15.98—16.—
Rosz októberre	13.16—13.18
Zab októberre	12.70—12.72
Tengeri májusra	13.04—13.06
Tengeri júliusra	13.30—13.32
Buza májusra	15.70—15.72
Uj tengeri 1907-re	11.30—11.32

Irányszat szilárd.

Zárlat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	681.25
Magyar hitelrészvény	821.25
Leszámitolóbank részvény	509.—
Rima-Murányi vasmű részvény	50.25
Osztrák-magyar államvasúti részvény	679.—
Közuti vasut	585.—
Városi villamos vasut részvény	324.—
Erzsébet szanatórium sorsjegy pénzben	9.75
Erzsébet szanatórium sorsjegy árúban	10.75

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Május 18. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban 120—122 fillérig; öreg közep páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 126—128 fillérig; fiatal közep páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 128—130 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 128—130 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban 124—126 fillérig; közep páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban 121—123 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 120—121 fillérig.

Sertéselészám: Május 15. napján volt készlet 60,602 darab, május 16. napján fölhatatott 1228 darab, május 16. napján elszállított 1122 darab, május 17. napján maradt készlet 60,703 darab.

A hírtől sertésüzlet irányszata: Elénkebb.

CSARNOK.

A művész nő.

Irta: Peterdi Sándor. [4]

(Vége.)

Ezentul a kócos még kevesebbet találkozott a csitrivel. Ha otthon is volt, benn állt busan kis szobájában és hallgatta, hogy csicsereg Juliska az édesanyjával. Hozzá nagy ritkán nyitott be; az anyja nem engedte, hogy a mosdatlan szájuval — mint őt nevezte — sokat beszélgesse. Mikor pedig elérkezett az elseje, a kócos akkor is hiába várta, hogy a csitri átvegye tőle, mint eddig rendszeren a tandíjat. Juliska helyett az édesanyja kopogtatott be.

— Fodor urnak — az ur szót először használta — volna valami mondani valóm. A Juliska leányom nevében és a magaméban is köszönöm eddigi szíveskedését, de a tandíjat többé nem fogadhatjuk el. Maga szegény ember, minek költsön még a leányomra is. Különben is az igazgató ur a VIII. kérésére elengedte a tandíjat egészen. Aztán még arra kérem, hogy nézen más lakás után, mert mi is kiköltözködünk innen, beljebb a városba, az uri negyedbe. A nagyságos VIII. ur azt mondja, hogy egy ilyen művésznőnek, mint a leányom, nem illik oly piszkos helyen lakni. Es Vilinek igaz van. Szobárait se fogok tartani, mert nem lesz szükségünk rá. A Juliska néhány hónap múlva szerződést kap, mert művésznő...

— Ki mondta ezt?

— A VIII., az pedig ért hozzá; no meg látom én is!

— Hallja Novákné asszonyom! Nem veszi maga azt észre, hogy mindez nem fog jóra vezetni. Hiszen Juliska már nem tanul, a maguk ostoba beszédje után azt hiszi, hogy ő már kész művésznő. Pedig még semmi és ha így halad, soha sem lesz belőle több, mint azokból, a kik a színházi fényben csillognak, nevetve, mulatva élnek át ifjúságuk néhány évét, kiknek a név csak cégér...

— Az én leányomat ne bántsa! — kiáltott durván a mosóné, az liztességes, jó leány. Látszik, hogy milyen paraszt maga! Persze, a VIII. más fából van faragva. Azt élvezet hallgatni. S milyen derék, jó ember. Elviszi a Juliskát a színházba, finom urakkal ismerteti meg, akik mind megígérik, hogy segíteni fogják. Tehetik, befolyásos emberek, nem koldusok.

Azzal Novákné fölénytel végigmérte a fiút és kiment.

A kócos reszketett a belső felindulástól. Ajkait harapdálta és közel volt ahhoz, hogy sirva fakadjon. Majd izgatottan járt-kelt a szobában és összeszorított ökleivel nagyokat sujtotott a levegőben.

Kopogtattak.

— Szabad? — kérdé egy pajzán hang. Juliska volt. Belépett és kezét nyújtá Jankónak.

— Elválunk, de ugye nem haragszik. Vilmos akarja és ő oly jó hozzánk. Magának is könnyebb lesz, nem kell érettem is dolgoznia. Amit tett, nem fogom elfelejteni soha. Tudom, hogy sokkal tartozom nagyon, maga volt első mesterem, első tanácsadóm — hála lesznek. Ha Isten megsegít, gyorsan fogok haladni, művésznő leszek és aztán, mint egy jó pajtáshoz illik, én fogom segíteni magát. Ugye pompás lesz?

— Juliska! — maradjanak itt; Juliska, ne tallgassanak Vilmosra! Juliska, magából sohasem lesz művésznő!

— Oh perze! Ki mondta ezt?

— Én!

— Oh maga — kócos! — nevetett a lány. No de nem baj! Azért mi jó barátok maradjunk! Pá!

Es azzal csókot hintve Jankónak — ki-sietett.

Jankó nem maradt csak néhány napig a mosóné lakójá, aztán kiköltözködött egy még kisebb szobába és ott írogatta kesergő, lemondó szereelmes verseit.

Juliskák azonban a finomabb negyedbe költöztek. Tehették. Vilmos közbenjárására Juliskát hamarosan elszerezte egy fővárosi előkelő színházhoz, ahol sokkal nagyobb ösztöndíjat kapott, mint más fizetést. Szerepeket igaz, hogy egyelőre nem adnak neki, amit Novák mama mindenféle gaz intrikának és kenyérligységnek tudott be, de bizott a jövőben és hangoztatta is erősen:

— Az én leányom olyan művésznő, hogy egyik se fér még a nyomába se. Annak már nem kell az iskola, többet tud, mint az összes

tanárai. Ha egyszer majd fellép egy neki való szerepben, valamennyien megpukkadnak az irigységtől!

Egyelőre azonban ez a veszedelem nem következett be. Juliska lassankint egészen beletörődött ebbe a helyzetbe. Nem is bánta. De volt valaki, aki sokszor sóhajtott fel bánatosan.

— Tudtam, hogy nem lesz semmi belőle. Szegény Juliska!

Jankó volt, aki sokszor, nagyon sokszor gondolt az ő csitrijére.

— Pedig, ha ott marad abban a kis szobában...

Egyszer véletlenül szembekerültek egymással; Jankó már nem térhetett ki Juliska elől.

— Nini! Jankó! Csakugyan maga az? Jöjjön, kíséren el haza. Igazán nagyon örülök. És látszott rajta, hogy igazat mond.

Odahaza fesztelenül, a régi pajtáskodással megölelte a fiút.

— Edes kis kócosom... hogy van? Olyan halovány... talán beteg...

— Oh nem...

— Őszintén feleljen. Van állása, jövődelme?

— Ha nem csurran, cseppen... szólt kitérően a fiú.

— Hát miért nem kerestett fel? Miért nem szólt nekem? Sok előkelő, nagy ur jár hozzánk...

— Köszönöm, nem fogadok el semmit...

— Tőlem sem?

— Épen magától nem.

A leány lehajtotta fejét és hallgatott egy ideig.

— Eh, hagyjuk ezt! Ir-e még költeményeket? Olyan szépet, mint azt, a melyet akkor szavaltam... tudja... igen... A királyné panasza volt a címe...

— Nem... nem írok... nem tudok... azóta nem tudok...

És a fiú hiába küzdött, szeméből kicsordult egy könnycsepp, mely végig folyt beesett arcán.

A csitri nézte, nézte a fiút, aztán egyszerre keservesen zokogva dőlt Jankó mellére.

— És én... én sem tudnám azt úgy elszavalni... mint akkor... régen...

Mindenütt kapható

*Sarg-
fele* Kalodont

nélkülözhetlen fog-crém, 3945

a fogakat tisztán, fehéren és egészségesen tartja.

IDEGENEK ARADON

— Május 18. —

Fehér Kereszt szálloda. Huszeri Leó keresk. utazó Budapest. — Krausz Gyula utazó Budapest. — Fuchs Dávid utazó Bécs. — Engel Mór utazó Budapest. — Weisz M. Mitrovitz. — Unger Mór utazó Budapest. — Barthalos Arpad mérnök Petrozsény. — Fenyves Péter utazó Budapest. — Elek Tivadar titkar Budapest. — Neumanné és leánya Piski. — Grünwald Izidor utazó Bécs. — Grünberger Mór utazó Budapest. — Angert Gyula utazó Bécs. — Ozv. Siurik Antalné Budapest. — Bahrink Miksa utazó Budapest.

Központi szálloda. Horváth Gusztáv jószág igazgató Horgos. — Kirsch Tenno utazó Oeslau. — Rosenbaum Nándor utazó Bécs. — Frank Mór utazó Pécs. — Witasek Károly utazó Bécs. — Schwarcz Zsiga utazó Budapest. — Klein Lipót utazó Bécs. — Herre Antal utazó Linz. — Schuller Arnold

utazó Temesvár. — Telkes Ernő igazgató Szeged. — Kodermatz Lajos mérnök Bécs. — Keppich M. kereskedő Karánsebes. — Orbán Albert utazó Budapest. — Tisch Alfréd utazó Budapest. — Vámos Lipót utazó Budapest. — König Gábor utazó Bajnok. Nádor szálloda Rokszián Silviusz gyógyszerész Meldeiek. — Zucker Emi. kereskedő Tauc. — Dimitrovics György konyhakertész Miskolc. — Körösy Lajos utazó Budapest. — Spány Arpad hivatalnok Budapest. — Korfeszku Miklós operatőr és neje Bukarest. — Kis Lajos sártés kereskedő Bácsalmás. — George Géza utazó művész Budapest. — Hircz Emanuel kisföldbirtokos Ménés. — Kohn Rudolf kereskedő Somoskés

NYILTÉR.*

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy

ma, szombat este

a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara **Zellner Sándor** új karmester ur vezetésével a

Fehér Kereszt szálloda télikertjében

hangversenyt

rendez.

Kezdeté 8 órakor. — Belépő-díj 40 fillér. 1364 Kiváló tisztelettel

Braun Gusztáv.

* A haj ápolása. A hajhullás leggyakoribb okainak egyike, mint azt már a világ leghíresebb bőrgyógyásza is bebizonyították, a fejbőr korpa képződés. Ezen kellemetlen betegségben szenvedők a legrovidebb időn belül teljesen megkopaszodnak, miután a fejbőr korpa képződés a hajtalajt meglazítja és a haj gyökereit kiszáritja. Számtalan hazai és külföldi orvos ajánlja a „Petrolin hajszeszt” és ezekre menő elismerő levél bizonyítja, hogy néhányszori használat után megszüntet mindennemű hajbetegséget, megátolja az ősülést és meglepő módon elősegíti a haj újra növeését. Vásárlásnál a fenti védjegyre tessék szigorúan ügyelni. Minden más e néven forgalomba hozott hajszeszt csak silány, ártalmas utánzat. Kapható az egyedüli készítőknél: Koráni és Wachsmann drogeria és cosmeticai laboratorium, Szabadka.

Főraktár: Földes Kelemen gyógyszerész urnál. 1360

Köszönetnyilvánítás.

Mint szegénysorsu fiú s mint az aradi g. kel. román tanítóképző intézetnek növendéke, az 1905—1906. iskolai évet csak új fejezhettem be, hogy igen tisztelt

Toth Endre ur,

a Kass féle vendéglő tulajdonosa, az egész év folyamán teljesen ingyen, minden ellenszolgáltatás nélkül, tisztán nemesszivűségétől indítva, engem ebéd- és vacsoraellátásban részesített.

Fogadja az igen tisztelt vendéglős ur ez uton is legmélyebb köszönetem és hálám kifejezését.

Arad, 1906. május 17.

Mindenkor hálás tisztelője

Dancea János,

IV. éves tanítóképezdész

Sirolin

Ennek az öngyógyító és a tisztító, megelőző a köhögést, vémelést, éjszaki izmokat.

**Tüdőbetegségek, hurutok, számar-
köhögés, skrofulozis, influenza**

ciklen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenképp „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svjc).

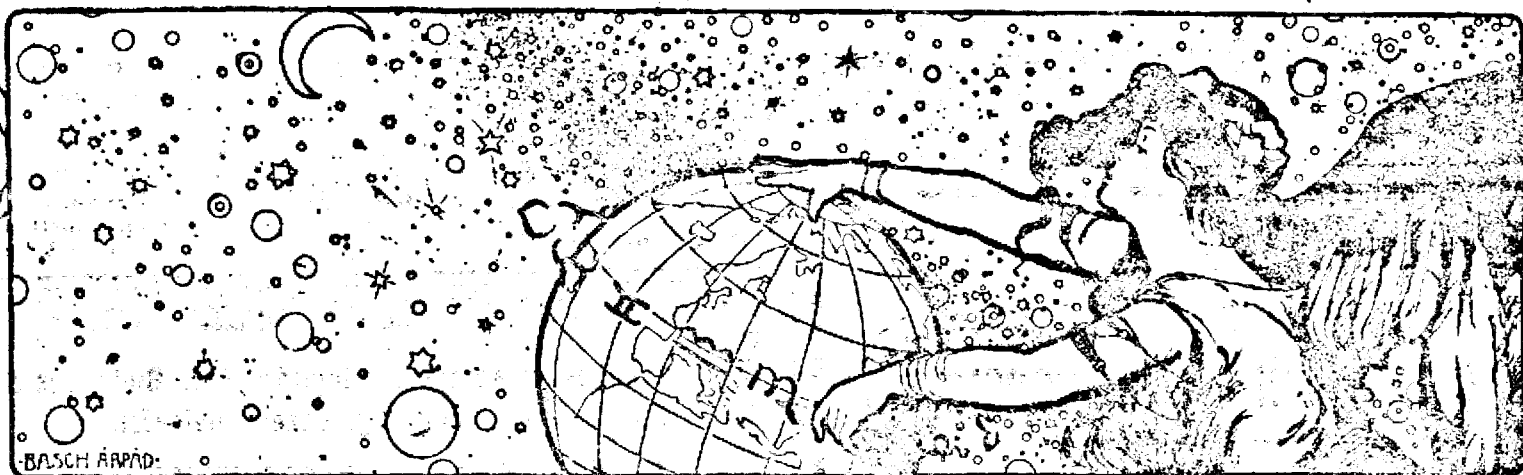
„Roche”

Legjobb orvosi eredmények a „Roche”-vel. Az Áll. Orv. Tanács által engedélyezett.

Megjelent! A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRA

HARMADIK KÖTETE:

A VILÁGEGYETEM

A FÖLD ÉS A CSILLAGVILÁG FIZIKAI TŰNEMÉNYEINEK ISMERTETÉSE.

IRTÁK

CHOLNOKY JENŐ ÉS KÖVESLIGETHY RADÓ

EGYETEMI TANÁROK.

A VILÁGEGYETEM

CIMŰ MUNKA TARTALMA:

A LEVEGŐ

AZ ÓCEÁN

A SZÁRAZFÖLD

382 szöveggéppel, 74 mű-
melléklettel és egy for-
gatható csillagterképpel.

A VÍZ KÖRÜTJA

TÁJKÉPEK

CSILLAGÁSZAT.

A Műveltség Könyvtára kötetei félévi időközökben jelennek meg.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRA EGYES KÖTE-
TEINEK ÁRA DISZES FÉLBŐRKÖTÉSBEN

24 kor.

A Műveltség Könyvtára első sorozata 6 kötetből áll; a 6 kötet ára **144** korona.

A Technika Vivmányai

Az Ember

A Világegyetem

Megrendelhető minden könyv-
kereskedésben.
• Havi részletfizetésre is kapható. •

A Föld

Az Élők Világa

A Társadalom.

KÉRJEN PROSPEKTUST BÁRMELY KÖNYVKERESKEDŐTŐL VAGY A KIADÓHIVATALTÓL:

ATHENAEUM

IRODALMI ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSULAT
BUDAPEST, VII. KERÜLET, KEREPESI-ÚT 54.

Klimatikus
gyógyfürdő.

GLEICHENBERG

Nyári üdülő.
Idény:
Május-október

(Stájerország.)

Gyógyjavallatok: Légzőszervek hurutos bajai (Asztma, Emphysem) az emésztési szervek, szív-izmok megbetegedésénél, idegbajoknál stb. 2715

Gyógyeszközök: Inhalációs terapia, pneumatikus kamarák, hidegvizgyógyintézet, szénsavas fürdők, Fango-gyógy mód stb. stb.

Gyógyforrások: Konstantin-, Emma-forrás, Szt.-János kut, Remete-forrás

Kimerítő képes prospektusai szolgál, lakás és kocsimegrendeléseket elfogad a fürdőigazgatóság.

Ó csász. és Apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.

A katonai jótékony célokra szánt
XXXVII-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.137 nyereményt tartalmaz készpénzben 512.200 korona összegben.

A főnyeremény
200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a csász. kir. lottójövedék kezekedik.

♠ húzás visszavonhatlanul 1906. évi június 21-én fog megtartani.

→ Egy sorsjegynek ára 4 korona. ←

A sorsjegyek Bécsben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vordere Zollamtsstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytözedékben, adó-, posta-, távirda- és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

♠ csász. kir. lottójövedéki igazgatóság
(államsorsjátéki osztálya.)

3744

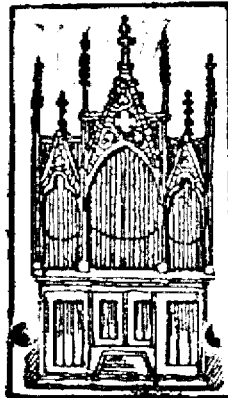
Az 1902. évi versenki ipar és gazdasági kiállításon és az 1901. évi makió ipar és gazdasági kiállításon a nagy díszoklevéllel kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L.
ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI
ORGONA-ÉPÍTŐ MINTÉZET (villamos üzemre berend.)
TEMESVÁROTT.

Szállít kitűnő, leg-
újabb rendszer szerint
készített

pneumatikus
orgonákat

bármily nagyság-
ban a legolcsóbb
árak mellett.

Javítások, átalakítá-
sok és hangolások át-
vétetnek, olcsón és ki-
tűnő szakértelemmel esz
közöltetnek. 421

Bővebbi felvilágosi-
tással és költséggvetéssel
szívesen szolgálók.

Az 1896. évi kiállításon
a nagy millenniumi érem-
mel kitüntetve.

Az egyesült acetylen világítási r. t. Budapest délma-
gyarországi vezérképviselői.

KRISER TESTVÉREK

Telefon 765. **Temesvár, Józsefváros.** Telefon 765.

Ajánljuk portmentes, egyenletes szemnagyságu Car-
bidunkat, mely a gázt lassan fejleszt. 15° Celsiusnál és
760 mm. légnyomásnál 290—300 liter acetylengáz nye-
réséért jótállunk.

Árak: 488

1— 3 mm. kor 84	} temesvári raktárunkban.
4— 7 " " 88	
8—15 " " 82	
16—35 " " 81	

(darabokban)

„Benkő sorsjegye Bankó“

Mert 80.000, 70.000, 60.000, kétszer 50.000, többször 30.000, 25.000, 20.000,
10.000 és 5000 koronás főnyereményeken kívül ott nyerték a

3944. számú sorsjegyre a 602.000 koronás jutalmidijat

Huzás már jövő héten! El ne felejtse tehát sorsjegyet

Benkő Banknál vásárolni
ahol a szerencse otthonos.

Benkő Bank Budapest,

Andrássy-ut 60. — Telefon: 86—47.

Menyháza gyógyfürdő.

Vasut-, posta-, távirda-, telephon-állomás.

Aradvármegye legszebb pontján, a természeti szépségeiről híres magas Kodru hegység alján elterülő völgyben fekvő

Menyháza gyógyfürdő

f. é. május hó 20-án megnyilik.

Kérdezősködésre felvilágosítást ad Nagyméltóságu gróf Wenckheim Frigyes aradvármegyei uradalmainak alólirott felügyelője.

Borossebes (vasut-, posta-, távirda- és telefon-állomás.)

Eöröm Ede,

uradalmi felügyelő.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad a
Kiadóhivatal:
 József főherceg-ut 22. szám
 — Telefon szám: 15. —

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozódásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a
 kiadóhivatalban:
 József főherceg-ut 22. szám.
 — Telefon szám: 15. —

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Csofédet kereső vagy cselednek ajánló apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronaért karbantartó lapok előruktató helyein.

Akinek

ismerettség híján

készítők, nevelők, életrésztelők, könyvtelők, segédre, írók, tanácsadók, gazdasági, kocsári, vészre, kérésre,

kulcsár, gazdasági, szakács, szobalány, házi- vagy írószolgálat, pénzügy, házmester, stb.-re van szüksége

Aki

eladni kíván

butort, szőnyeget, bori, gyümölcsöt, gabonát,

üzletet, műhelyt, lakást stb.; vagy

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabbban értesítse, ha az

„ARADI KOZLONY”

Kis hirdetési
 rovatait használja.

Kerestetik

egy 2—3 szobás lakás, fürdőszobával, esetleg kis magános ház lehetőleg a főter közelében. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbítja.

Elegánsan butorozott

utcai garcon lakás, egy szoba és előszobával József-főherceg-ut 8. sz. a. II. em. kiadó. Ügyvédeknek és orvosoknak különösen alkalmas. 1239

Ötvenezer darab

különböző színes férfi és női nap és esernyő 1 forint 10 kától kezdve eladottnak Hegedűs Arminnál, Szabadság-tér 17., a 13 vértanú szoborral szemben. 1856

Eladó

egy teljesen új 22. számú Hoerde-féle hengersház Ozv. Karton Edéné vízi malmában Bokszegezen. Levelek ugyanoda intézendők. 1378

Egy használt,

de jó karban levő bicikli megvételre kerestetik. Ajánlatok címmel és ár megjelöléssel B. G. jelleg alatt a kiadóhivatalba küldendők

Dr. Wolfner Pál

a Socializmus története füzve 2 körtve 3 kor. **INGUSZ I. és FIA** könyvkereskedésében
 Telefon 517 235

Nagymennyiségű maculatura

és pléhánt eladó a kiadóhivatalban.

Jó házból

való fiu tanuló felvétetik azonnal Dürr Gusztáv fűszerkereskedésében Aradon. 1867

Százezer esetben kipróbált, ártalmatlan, tartós, remek színű **hajfestő**

FÖLDES-1616

MELANOGENE

fekete, barna és világosbarna színekben. 3871

Ára: 2 kor. 80 fill.

Az eredeti haj színétől meg nem különböztethető, nem piszkít, nem kopik, lemoshatóan s felismerhetetlen.

Készíti: FÖLDES K. ARAD.

Eladó ház.

A Halász-utca B. sz. alatti

ház,

melyben nagyobb és kisebb lakások vannak és amelynek beépítésre alkalmas kertje a párhuzamos Hajó-utczára szolgál

szabad kézből eladó.

Bővebbet Szathmáry Iván jegyzőnél, Zsigmondháza. 1368

Kávémérés és koztház

Forray-u. 3. Rákóczy-u. sarkán, a legjobb Jamaika-kávé mezőhegyesi állami tejjel készítve, továbbá a legtisztábban főzött busleves, főzelék, gulás és egyéb villásreggeli saját vágású dísznózzsírral készítve, jutányos árért lesz kiszolgálva. Rendes abonáns vendégeknek árkedvezmény. — Kifőzés. A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri, 1377

tisztelettel:

a tulajdonosnő.

Vendéglő és sörcsarnok megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy az igazságügyi palotával szemben, az új luth. bérházban egy a kor modern igényeinek mindenben megfelelő

sörcsarnokot nyitottam.

Kitünő jó magyar konyha. Naponta friss csapolású kőbányai sör, friss villásreggeli és hideg felvágott kapható.

Tisztán kezelt italokról, valamint pontos kiszolgálásról gondoskodva van. — A m. t. közönség b. pártfogását kérve, maradtam hazafias tisztelettel

Zámbó Samu,

1277

vendéglős.

Köhögés!

Aki ezt meg nem figyeli, az önmagának ellensége!

Kaiser-féle

mell-bonbon.

A három fenyővel. Orvosilag ajánlva és megvizsgálva köhögés, rekedtség vagy katarus és elnyálkásodás ellen. 4512 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány igazolja, hogy amit ígér, meg is tartja.

Csomagja 20 és 40 fillér.

Kapható: Gutori Földes Kelemen, Berger Gyula a Szent Erzsébethez címzett, Halás utca és Rozsnyay Mátyás gyógyszerárában Aradon. 2656

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

Nyári idényre!

ajánljuk dus választéku raktárunkat mindennemű finom és divatos

mosó-ujdonságokban,

u. m. színes sephyrek, remek mintákban. Angol vásznak, fehér ecrü és divat színekben.

Rendkívüli nagy választék különleges fehér anyagokban.

Ez idény fő divatcikke:

schweiczi ezérna vászonra himzett ruhák. Egy complet costum 12 forint.

3811

Rosenblüh H. és Társa.

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!